

„Az 1891–92-ben – az evangélikus – *Wohl Janka* szerkesztésében megjelent *Szalon és Sport* rendszeresen közölt kerékpározással foglalkozó cikkeket. A nők nagyon hamar rákaptak a független, önálló közlekedés könnyed és új eszközére.”

Önerőből haladni ► 7. oldal

„Én azért kértem, hogy a fiaim »keresztelése« alámerítéssel történjék, hogy megmaradjon ez a szimbólum. A test fürdője szimbolizálja a lélek fürdőjét.”

„Szól a szkriptúra” ► 11. oldal

„Vagy a *keresztény* szó kizárólagos szóhasználatát újságunkban esetleg egy szűk kör tudatos döntésének eredménye? Elődeink már eredményesen protestáltak, amikor hitbeli kérdéseknél szótöbbséggel akartak »mások« elintézni dolgokat.”

Miért keresztény, ha keresztény? ► 15. oldal

„Templomok tere” Edvén ► 3. oldal
Pest környéki evangélikus szlovákok találkozója ► 4. oldal

Svéd–magyar lelkészkonferencia ► 9. oldal
Thesaurus – Beköszöntő ► 13. oldal
KriszTYus? ► 15. oldal

FOTÓ: ZSOLICZAI BALÁZS

FOTÓ: HORVÁTH-HEGYI ÁRON

További tanévnyitók...

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) – immár negyvenhat – oktatási intézményének augusztus 28-án tartott országos tanévnyitóját követő héten – egy kivételével – sorra lezajlottak az istentiszteleti keretben tartott helyi tanévnyitók. Köztük a címlaponkon látható két óvodában is, melyek mostantól szintén egyházunk fenntartásában működnek...

Délen

► Kiskőrösön immár nem csak tavasszal és nyáron virágzik a Campanula! A hazánkban is jól ismert, leggyakrabban a kék küllőféle árnyalataiban pompázó növényről elnevezett Harangvirág Evangélikus Óvoda – melyet szeptember első vasárnapján avatott fel *Gáncs Péter* püspök – egész évben hívogatja a kicsinyeket.

A Déli Egyházkerület legnagyobb egyházközségében egy héttel a *Sztechlo Gábor* nevét viselő pestszentlőrinci evangélikus oktatási intézmény kapu nyitása után, hat nappal a mezőberényi Katicabogár-óvoda szentelése előtt „szüretelték le” a termést, és adtak hálát a régóta érlelt gondolat valósággá válásáért. A Harangvirág-óvoda révén a kiskőrösi gyülekezet, melyben évente száz-százhusz gyermeket keresztelnek meg (egy fiúcska épp a szeptember 4-i tanévnyitó istentiszteleten részesült a keresztség szentségében *Lupták György* esperesnek, a gyülekezet lelkészének a szolgálatával) ezentúl még hatékonyabban tud segíteni a szülőknek és a keresztszülőknek kicsinyeik hívó kereszténnyé nevelésében.

Mk 10,13–16 alapján megtartott igehirdetésében *Gáncs Péter* nem csak a missziói parancsra emlékeztette a jelenlévőket. Arra is figyelmeztetett: vigyázzunk, hogy a tanítványokhoz hasonlóan ne mi magunk – az egyház, a gyülekezet – legyünk a gátjai annak, hogy Jézus megérinthesse a gyermekeket.

► Folytatás az 5. oldalon

Északon

► Hét évvel templomának felszentelése után a szentendrei evangélikus gyülekezet a közösségépítés újabb mérföldkövéhez érkezett. Négy éven át zajlott – sokszor nagyon nehéz – tárgyalások eredményeként átvette a helyi önkormányzattól – Szentendre város önkormányzata képviselő-testületének ez év májusi határozata alapján – a Hétszínvira Óvodát, és megalapította a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvodát. *Dr. Fabiny Tamás* püspök és *Bence Imre* esperes szeptember 4-én, a tanévnyitó istentiszteletet követően szentelte fel az új egyházi intézményt, és adta át kulcsát *Horváth-Hegyi Olivérnek*, az óvoda – és az egyházközség – lelkészének.

Nem ritka – a tudósítónak alkalma van tapasztalni, hiszen gyakran megfordul bátyja gyülekezetében –, hogy a szentendrei templom teljesen megtelik. A délutáni zsúfoltság és zsvaj múlt vasárnap mégis más volt, mint egy megszokott ünnepnapon, hiszen nemcsak a rendszeresen megjelenő családok voltak jelen, hanem az óvoda „lakói-nak” és szüleiknek népes csapata is.

A püspök Zsolt 8,3 alapján – „*Gyermekek és csecsemők szája által is építéd hatalmadat ellenfeleiddel szemben...*” – hirdette Isten igéjét a templom padjait és udvarát is megtöltő ünnepelő gyülekezetnek.

► Folytatás az 5. oldalon

Nyugaton

► Ajtónyitáshoz hasonlított a tanév kezdetét a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke augusztus 31-én a soproni evangélikus iskolák tanévnyitóiin. A három egymást követő istentiszteleten *Szemerei János* az ajtónyitás különböző aspektusairól beszélt. Másnap – szeptember elsején – az egyházkerület lelkészi vezetője a községi Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi és Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium tanévnyitó istentiszteletén az intézmény új igazgatóját is hivatalába iktatta.

Sopronban a püspök elsőként Jel 3,20a alapján hirdette Isten igéjét az Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola ünnepségén. Elmondta, hogy Jézus nem nyitja ránk az ajtót, nem tépi föl erőszakosan, hanem tapintatosan kopogtat. Ez lehetőséget jelent, amely felelősséggel jár együtt. Ne csak a tanév nyíljk meg előttünk, hanem nyíljunk meg mi is a lelki dolgokra, amelyekkel Jézus szeretne gazdagítani minket ebben az évben.

Húsz évvel ezelőtti megalakulását ünnepelte az idei évnnyitón a Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Kollégium és Szakképző Iskola. *Szemerei János* prédikációjában itt ApCsel 7,56a alapján István vértanú tapasztalatáról szólt, aki lát-hatta a megnyílt eget.

► Folytatás az 5. oldalon

Címlapsztori: „Zengjen hálaének!”

■ MAGASSY KATALIN

Kedves biztatást kaptam nemrég, hogy írjak arról a különös fordulatról, amely pár hónappal ezelőtt következett be az életemben. Olyan sok kedvetlen, csüggedt, reményét veszített emberrel lehet találkozni nap mint nap. Talán valamit segít nekik, ha megismerik a velem történeteket, hogy újra fel tudják emelni fejüket, szívüket. Megpróbálok hát.

A csendes alkony őszi időszakát élem. Elhagytam a nyolcvanát, igaz érdeklődéssel figyelem, mit hoznak magukkal a tovagördülő napok, hónapok. Tudtam, hogy minden új és ismeretlen lesz számomra, ami sorra következik. Semmin nem lepődtem meg eddig. Természetesnek tartottam, mikor a járásom bizonytalanná vált, hogy szükség van a botra, később a mankóra. Nincsen semmi szégyellnivaló a segédeszközökön. Fél év elmúltával azonban kevésnek bizonyultak.

A szakorvos egy négykerekű járókát javasolt. Valóban nagy könnyebbséget jelentett ez a kis „kocsi”. Vidáman sétáltam a utcákon és a parkban a tavaszi napsütésben. Hálás szívvel gondoltam arra, mennyi eszköze van az Úristennek arra, hogy embergyermekének

mindig megadja azt, amire éppen szükségük van. Sokan foglalkoztak a szakma képviselői körében a rászoruló problémáival. Isten adta nekik a jó gondolatokat, majd a megfelelő kivitelezés kulcsát. Mennyi fáradtság, tudás, kitartás van mindazokban az emberekben,

► **Bizony: „Zengjen hálaének!” Csoda? Igen. A 21. században, ma is vannak csodák. Csupán látó szem szükséges hozzájuk.**

akik ezen a téren kapták a feladatot Urunktól! Hála neki az orvosokért, a tudásért!

Közeledett a szép húsvét ünnepe. A virágvasárnap előtti héten telefonhívást kaptam régi, hűséges barátnőmtől. Az orvosok már nem tudták biztatni mással, csak egy megismételt kemoterápiás kezeléssel. Nem vállalta. Évtizedekkel korábban egy itteni orvos segített egészségi problémáján. Barátnőm arra kért, intézzem el, hogy akupunktúrás kezelésre jelentkezessen nála.

Megrettentem: hiszen magam is gyógyításra szorulnék... Hogyan segítsék én? Mégsem mondhattam nemet. Szorongva néztem a következő két hét elé, megérkezése után azonban már csak

beteg barátnőmre figyeltem. Nehézkes járását igyekeztem könnyíteni, elkísértem az orvoshoz, a kellemes tavaszi időben sétálni. „Kölcsönadtam” neki a járókát, ilyenkor bottal ballagtam mellette. Húsvéti ünneplésem bizony egészen másképpen alakult, mint előzőleg elképzeltem. Egyszerűen nem értem rá magammal foglalkozni.

Hazatérése után figyeltem fel arra, hogy könnyebben mozgok. Észrevettem, hogy a járóka nélkül is biztosan lépek. Néhány hét múlva minden segédeszközt elhagyhattam. Nem akartam elhinni. Ismételten kipróbáltam magam. Az ujjongó öröm teljesen betöltött. Átéltam a bibliai csodát: „*Kelj fel, és járj!*” Ismerőseim, hozzátartozóim ezt látva szintén hitetlenkedve csodálkoztak. „Ez nem lehet igaz!” – mondogatják. Sokan hozzátesszik a kérdést: „Milyen kezelést kaptál? Új gyógyszert írt az orvos? Mi történt veled?”

Magamnak is, másoknak is elismétlem újra meg újra: minden emberi beavatkozás nélkül történt ez a változás. Csak úgy „magától”. Bizony: „Zengjen hálaének!”

Csoda? Igen. A 21. században, ma is vannak csodák. Csupán látó szem szükséges hozzájuk. Igaz, a látó szemet is a mi csodatévő Urunk adja. Ajándék. Kegyelem.

Ökumenikus testvéri nyilatkozat

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöksége elismeréssel nyugtázza „a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról” szóló törvény megalkotását, amely a ma még érvényben lévő, számos szakadást, megosztottságot generáló és sokféle méltatlan visszaélésre lehetőséget nyújtó ultraliberális törvény helyébe lép. Hisszük, hogy az új, sarkalatos törvény az evangéliumi bizonyágtétel és a társadalomban betöltendő különböző szolgálati lehetőségek területén egyaránt biztosítja azt a jogi hátteret, amely kifejezi mind az állam és az egyház egymástól való függetlenségét, mind pedig a társadalom javát szolgáló szoros együttműködését.

Ugyanakkor fontosnak tartjuk, hogy azok az egyházak, amelyek évtizedek, sőt évszázadok óta evangéliumi szolgálatukkal gazdagítják nemzetünket, és az 1943-ban alapított Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsában is krisztusi összefogásban szolgálják Urunkat és hazánkat, az új egyházi törvény értelmében is egyházként tartassanak nyilván.

Ennek jegyében bizalommal reméljük, hogy a nevezett ökumenikus együttműködésben részt vevő, de a törvény szerves részét alkotó mellékletben fel nem sorolt egyházak: a Magyarországi Metodista Egyház, a Magyarországi Anglikán Egyház, a Magyar Pünkösdi Egyház, az Üdvhadereg Szabadegyház, a Magyarországi Szabadkeresztény Gyülekezet és az Öskeresztény Apostoli Egyház még az őszi ülészakon a törvény egyházakat felsoroló mellékletébe felvettelt nyernek.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöksége megbízásából:

D. Szebik Imre elnök és *dr. Bóna Zoltán* főtáitkár

1943

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mindenható mennyei édesatyánk, köszönjük, hogy te vagy. Köszönjük, hogy Jézus, a te egyszülött Fiad meghalt a bűneinkért, és föltámadott megigazulásunkra. Hisszük, tudjuk és valljuk, hogy egyedül te vagy méltó a bizalmunkra. Hozzád jövünk most, hallgasd meg imádságunkat!

[Lektor:] Világosítsd meg szívünket és értelmünket, hogy igéd aktuális üzenetét úgy értsük, ahogyan akarod, és te adj belátást és erőt annak cselekvésére! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörülj a te földön vándorló és küzdő anyaszentegyháza don, hogy hirdethesse a te dicsőségedet. Őrizd meg a kevélységtől, az elbizakodottságtól és a hamis vallá ssosságtól! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Imádkozunk gyülekezetünkért, azokért, akik jelen vannak és azokért, akik nincsenek itt. Segíts, hogy megbecsüljük igédet, hiszen más nem tart meg bennünket, sem személyes életünkben, sem közösségünkben! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk az otthon vagy a kórházi ágyon fekvő betegeinkért. Imádkozunk a gyászolókért, özvegyekért és árvákért, a magány terhét hordozókért, a foglyokért, minden szükségét és nevedért üldözést szenvedőért! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Eléd hozzuk imádságunkban most kezdődő hetünk minden napját. Adj nyitott szemet elkészített ajándékaid felismerésére. Áldj meg minket, hogy a körülöttünk élők téged láthassanak meg, amikor velünk kapcsolatba kerülnek! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Köszönjük, hogy bizonyosak lehetünk: meghallgatod imádságunkat, és mindazt, ami neked kedves, megcselekszed. Áldunk, magasztalunk és dicsőítünk téged már itt a földön s majd egykor a te országodban, Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

[Gyülekezet:] *Amen.*

SEMPER REFORMANDA

„A felszentelt püspök, aki templomot szentel, gyermekeket konfirmál, vagy hivatalának valami más feladatát végzi, nem ezekkel a cselekedetekkel szentelődik püspökké, sőt ha nem volna már előtte felszentelt püspök, ezek a cselekedetek semmit sem érnének, értelmetlenek, gyerekesek és játékosak volnának. Így a hite által felszentelt keresztyén ember is jó cselekedeteket tesz, de nem ezek által lesz szentbéke vagy keresztyénbbé, mert ez egyedül a hit dolga, sőt ha előbb nem hinne, és nem volna keresztyén egyáltalában sem, mit nem érnének összes cselekedetei, és igazán rossz és ítéletes bűnök volnának.”

► **Luther Márton:** Értekezés a keresztyén ember szabadságáról *(Pröhle Károly fordítása)*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 12. VASÁRNAP – ÉZS 54,7–10

Isten nem változik – nekünk kell megváltoznunk!

A hegy az ókori keleti világban az elmozdíthatatlanság szimbóluma volt. Arról tudtak, hogy a hegyek földrengés vagy vulkanikus tevékenység következtében néha megremeghetnek, de helyükről akkor sem mozdulnak el. A hegyek elmozdulása, pláne eltűnése az ókori ember számára a lehetetlen lehetőségek közé tartozott. Isten a próféta szavával azt üzeni népének, hogy még ennél a lehetetlennél is lehetőségnél is lehetetlenebb, hogy irántuk való hűsége megszűnjön, és velük kötött szövetsége megigogjon. Előbb történhet meg valami olyan, amit az emberek eleve kizárnak tartanak, mint hogy Isten megváltozna.

Ez egyszerre jelent figyelmeztetést és evangéliumot. Figyelmeztetést azok számára, akik Isten és ember megromlott viszonyát úgy igyekeznek rendezni, hogy Istenre próbálnak hatást gyakorolni. Számolniuk kell vele, hogy áthatolhatatlan falba ütköznek. A prófétai képnél maradvá Istent olyannak fogják találni, mint egy hegyet: magától megmozdulhat ugyan, de ember nem tudja megmozdítani. Isten az ember minden rimánkodása, fogadkozása és minden áldozata ellenére az marad, aki: bűnt gyűlölő, a bűnt elítélő, a bűnnel alkut soha nem ismerő szent Isten. Isten bűn miatti haragja engesztelhetetlen.

Ennek nem mond ellene, hogy Isten végtelenül irgalmas is, és haragjának kitöltését kész késleltetni. Ezt annak reményével teszi, hogy az ember közben talán megváltozik. Ha Isten azt látja, hogy az ember meghalt a bűnnek, és engedelmességre született újjá, akkor korábban elkövetett bűneit nem tartja számon, akkor lecsillapul haragja, és akkor, de csak akkor kiengesztelődik az ember iránt. Nem ellentmondás: Istent ugyan semmivel sem lehet kiengesztelni, ő maga mégis kiengesztelődhet. A hegyet nem lehet megmozdítani, de a hegyek néha mégis megindulnak. Istent nem lehet kiengesztelni, de meg tud indulni teremtménye nyomorúságát látva.

Ám ha Istennek az ember megváltozása reményében tanúsított türelméből arra a következtetésre jutnánk, hogy Isten – noha továbbra is bűnben élünk – már nem is haragszik ránk bűneink miatt, hiszen Krisztusért már kiengesztelődött irántunk, akkor hamis alapon állna a Krisztus keresztdozatába vetett bizalmunk. Isten nem azért küldte a keresztre Krisztust, hogy a bűn miatti haragját kiengesztelje, hanem azért, hogy Fia halála által, pontosabban a halálába vetett bizalom (hit) által mi engesztelődjünk ki Isten iránt, és mi változzunk meg gyökeresen. Hogy hit által – mintegy Krisztussal együtt meghalva – merőben új emberré legyünk, aki Krisztus engedelmességével engedelmeskedik az Istennek, tehát többé nem ad okot haragra. Csak így lehet megalapozott a reménységünk, hogy Krisztusért Isten is kiengesztelődött irántunk, és a korábban elkövetett bűneinket többé nem rója fel. Mert a porszem nem változtathatja meg a hegyet, hanem a porszemnek kell gyökeresen megváltoznia a hegy mozdíthatatlansága által.

Most kell tehát megtérnünk a korábban elkövetett bűneink bocsánatának reménységével. Aki *most*

vetett bűneit nem tartja számon, akkor lecsillapul haragja, és akkor, de csak akkor kiengesztelődik az ember iránt. Nem ellentmondás: Istent ugyan semmivel sem lehet kiengesztelni, ő maga mégis kiengesztelődhet. A hegyet nem lehet megmozdítani, de a hegyek néha mégis megindulnak. Istent nem lehet kiengesztelni, de meg tud indulni teremtménye nyomorúságát látva.

Ám ha Istennek az ember megváltozása reményében tanúsított türelméből arra a következtetésre jutnánk, hogy Isten – noha továbbra is bűnben élünk – már nem is haragszik ránk bűneink miatt, hiszen Krisztusért már kiengesztelődött irántunk, akkor hamis alapon állna a Krisztus keresztdozatába vetett bizalmunk. Isten nem azért küldte a keresztre Krisztust, hogy a bűn miatti haragját kiengesztelje, hanem azért, hogy Fia halála által, pontosabban a halálába vetett bizalom (hit) által mi engesztelődjünk ki Isten iránt, és mi változzunk meg gyökeresen. Hogy hit által – mintegy Krisztussal együtt meghalva – merőben új emberré legyünk, aki Krisztus engedelmességével engedelmeskedik az Istennek, tehát többé nem ad okot haragra. Csak így lehet megalapozott a reménységünk, hogy Krisztusért Isten is kiengesztelődött irántunk, és a korábban elkövetett bűneinket többé nem rója fel. Mert a porszem nem változtathatja meg a hegyet, hanem a porszemnek kell gyökeresen megváltoznia a hegy mozdíthatatlansága által.

Most kell tehát megtérnünk a korábban elkövetett bűneink bocsánatának reménységével. Aki *most*

A VASÁRNAP IGÉJE

elmulasztja a megtérést, az hiába reménykedik bűnei Krisztusért való bocsánatában. A *most* pedig mindig azt jelenti, hogy ma. Miként a 95. zsoltár 7–8. versében olvassuk: „*Most, amikor halljátok szavát, ne keményítsétek meg szíveteke...*” Isten megtérésre hívó szava örök jelen időben szól hozzánk! Senki nem mondhatja, hogy már egyszer eleget tett neki. És azt sem mondhatja senki, hogy majd a jövőben, egyszer talán eleget tesz.

Most kell megtérnünk, kivétel nélkül mindannyiunknak! Biztos, hogy van miből! Ha másból nem, akkor abból az önigazságunkból, hogy mi már egyszer s mindenkorra eleget tettünk Isten megtérésre hívó szavának. Életünk minden percében igaz, hogy *most* kell a bűn éppen aktuális kísértésének ellenállnunk, *most* kell egónkat és akaratumkat megtagadva, mintegy önmagunk számára meghalva, abból az aktuális bűnből megtérnünk, amelyben éppen benne élünk. Mert mindig csak a *ma* megtérők reménykedhetnek a tegnapi és az azelőtti bűneik bocsánatában.

A kísértőnek való ellenállás és az önmaga számára való meghalás a keresztyén ember mindennapos életprogramja. *Luther* is ezt nevezi mindennapos megtérésnek. Erről ír a 95 *tétel* bevezető, első tézisében is: „Amikor a mi Urunk és Mesterünk, Jézus Krisztus azt mondja, »Térjetek

meg« (Mt 4,17), akarja, hogy a hívek egész élete megtérés legyen.”

A mindenkori „mában” megtérőknek szól a vigasztaló, bátorító evangélium: Isten hűsége soha nem rendül meg az övéi iránt. Olyankor sem, amikor a körülmények azt diktálnák, hogy elhagyta, cserbenhagyta őket. A mindenkori „mában” megtérőknek bizonyosságuk lehet, hogy ők Isten valóságos népe, akiknek a próféta által adott ígéret szól: „*Egy rövid szempillantásra elhagytalak, de nagy irgalommal összegyűjtelek. Túláradó haragomban egy pillanatra elrejtettem előled arcomat, de örök hűséggel irgalmazok neked – mondja megváltó Urad. (...) Mert a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzád való hűségem nem szűnik meg, és békességem szövetsége nem inog meg – mondja könyörülő Urad.*” (Ézs 54,7–8.10)

Mindannyian örökösei vagyunk ennek az ígéretnek, ha megfogadjuk a zsoltáros tanácsát: „*Most, amikor halljátok szavát, ne keményítsétek meg szíveteke...*” (Zsolt 95,7–8)

■ VÉGHELYI ANTAL

Imádkozzunk! *Urunk, add, hogy ne csak megértsük kereszted titkát, hanem engedjük, hogy az a mi életünk titkává is legyen, hogy veled legyőzve győzzünk mindennap a bűn kísértése fölött. Urunk, tudjuk, hogy ez nekünk lehetetlen: ezért kérünk, segíts naponta meghalnunk önmagunk számára, hogy te bennünk élhess, és bennünk is véghezvihesd üdvöztő munkádat, hogy Atyád irgalmából egykor eljussunk örök országodba. Ámen.*

A személyes gyónás (lehetséges) rendje

► **Múlt heti számunkban a személyes gyónás néhány alapkérdését tisztáztuk azért, hogy ma sorra kerülhessen a *Liturgikus könyv* második kötetében található rend. Ez a rend nem a *Kis káté* szövegét követi, nem is valamiféle kötelező rend, amely azt mutatná, hogy másként nem lehetne elvégezni. Az egyház sok évszázados tapasztalatait gyűjtöttük csokorba, öntöttük mai köntösbe és alkalmaztuk úgy, hogy a 21. századi egyházi életben is használhatóak legyenek.**

Fontos, hogy megfelelő időt és helyet biztosítsunk az egyén és a lelkész számára egyaránt különleges alkalomnak. Sem az idő szorítása, sem az ügy súlyához méltatlan hely nem segíti a gyónás létrejöttét és lefolytatását. A bevezető rubrikák (apró betűs utasítások, illetve információk) erre részletesen kitérnek. A gyónás nincs helyhez és időhöz kötve, mégis jó, ha a templomban vagy a lelkési hivatal (esetleg gyülekezeti terem) nyugodt, háborítatlan, szépen berendezett részében zajlik.

A gyónás úgy kezdődik, mint egy istentisztelet. A gyónató lelkész bejelenti, hogy mindaz, ami a következőkben az ő szájából elhangzik – a

bűnbánatra való felhívás, az ígével való szembesülés, a feloldozás, a kegyelemhirdetés, a hálaadás –, mindmind az Isten nevében történik. Nem egyszerű lelkipásztori beszélgetésről van szó. Az invokáció, azaz az Isten nevének segítségül hívása adja meg a súlyát a gyónásnak.

A lelkész bátorító, segítő mondati is az ígét hordozzák. A kezdetkor már így hangzik az elveszetteket megkereső és megmentő Jézus szava: „*Főjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.*” (Mt 11,28) Ezután mondja el az 51. zsoltár gyónás alaphangját megadó imádságát: „*Könyörülj rajtam kegyelmeddel, Istenem, töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal!*” – majd folytatódik a zsoltár, amely minden egyes szavával a bűneit letenni akaró ember szívébe markol. Alternatív anyagként kínálja fel a *Liturgikus könyv* a 139. zsoltár szavait: „*Uram, te megvizsgálász, és ismeresz engem.*”

A zsoltárolvasás után a közösségi gyónásból jól ismert lelkői következnek: a *Tízparancsolat*, a jézusi kettős parancsolat és az apostol bűnbánatra indító kijelentései.

Az ígék után a lelkész a következő szavakkal bátorít a gyónás elkezdésére: „*Kedves Testvérem, szeretettel emlékeztetlek arra, hogy gyóná-*

sodat titoktartási kötelezettséggel hallgatom. Téged pedig arra kérlek, hogy gyónásodban saját bűneidről és ne másokéről beszélj.”

Az Isten színe előtt elmondott bűnvallás kapcsolódhat imádsághoz, vagy lehet eleve imádság formájában elmondott vallomás. A lelkész feladata itt legfeljebb az lehet, hogy egyszerű kérdésekkel (például: „Terheli-e még valami a lelkiismeretedet?”) segítse a nehéz ügyek kimondását. Ezek után következnek a közismert gyónási kérdések, majd az istentiszteleten is használt, közös gyónó imádság: „*Vallom előtted, szent és igaz Isten...*”

A feloldozás bevezetéseként a lelkész elmondja azokat az ígéket, amelyekben Jézus az oldás feladatát bízta tanítványaira: „*Vegyetek Szentlelket! Akiknek megbocsátjátok a bűneit, azok bocsánatot nyernek, akikéit pedig megtartjátok, azoknak a bűnei megmaradnak.*” (Jn 20,22b–23)

A feloldozás kérdéssel kezdődik: „*Testvérem az Úrban! Hiszed-e, hogy az ő megbízásából Isten bűnbocsánatát adom neked?*” A válasz után a lelkész kézzrátéttel mondja: „*Én pedig feltámadott Urunk megbízása szerint megbocsátom bűneidet az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében! – Ámen.* – Isten megbocsátotta bűneidet, és visszafogad gyermekei közösségébe. Járj új életben a Szentlélek erejével.

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

Ámen.” Ehhez kapcsolódóan a lelkész és a gyónó személy együtt mondják az Úrtól tanult imádságot.

A bűnvallásra hangzó feloldozás, az Isten megbocsátó szeretetének személyes meghirdetése hálaadásra készítet. Ezért hangzik el a 103. zsoltár a köszönet és az Isten-dicséret szavaiként: „*Áldjad, Ielkem, az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét! Áldjad, Ielkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled! Ő megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet...*”

Külön ajándék, ha a lelkész és a bűnbocsánatot nyert testvér együtt tudnak énekelni. A személyes gyónás rendje több idevágó énekszöveget is ajánl.

A személyes gyónásról beszélni nem könnyű, hiszen annak, aki nem próbálta, csak üresen és elméletien hangzik a leírás. Igazán csak az élheti át a személyes gyónás szavakban alig kifejezhető áldását, aki veszi a bátor-ságot és az Isten iránti bizalmat, és elfogadja a tiszta lappal kezdés örömét.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Az *Evangélikus Élet* 2005–2011. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

Engedni a hívásnak

► Évekig tartó vívódás után megért a döntés: **Kadlecsik Zoltán** lelkészé avatták szeptember 2-án Székesfehérváron. A liturgiában **Szemerei János**, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke mellett az Evangélikus Hittudományi Egyetem képviselőjében **Orosz Gábor Viktor**, a Rendszeres Teológiai Tanszék adjunktusa, valamint **Bencze András** helyi lelkész, püspökhelyettes segédkezett.

A lelkészjelölt által választott, életében újra és újra visszatérő ige, Jn 21,21a–22 alapján a püspök a követés komolyságát hangsúlyozta. „Istennek fontos, hogy mi lesz velünk. Ő is vívódik ezzel a kérdéssel. Erről szól Jézus emberré létele. Mert Isten tervet, megoldást készített számunkra. Erre figyelj, ezt vedd észre, erre hangolódj rá, ezt hirdesd!” – ezeket a gondolatokat helyezte új kollégája szívére Szemerei János.

Az ünnepi istentiszteleten **Szebik Attila** vezetésével az alkalomra szerveződött kórus köszöntötte a felavatott lelkészt, az utána következő szeretetvendégségen pedig **Kákay**

Istvánnak, egyházunk országos irodája igazgatójának, **Szabó György** nyugati egyházkerületi felügyelőnek, valamint **Roszík Gábor** lelkésznek a jókívánságai hangzottak el. Az alkalmon szép számmal megjelent lelké-

A SZERZŐ FELVÉTELE

szek együtt örültek a helyi gyülekezet tagjaival Zoli sugárzó arcát látva. Kadlecsik Zoltán Székesfehérváron született és nőtt fel. Szüleit korán elvesztette. 1997-ben kezdte meg tanulmányait az Evangélikus Hittudományi Egyetemen, ahol 2006-ban

kapott diplomát. Közben lehetősége nyílt tanulmányokat folytatni Németországban, az erlangeni egyetemen. Hatodéves gyakorlatát a gödöllői gyülekezetben végezte Albert Gábor mentor mellett. Aktívan részt vett a

börtönmisszióban, egyik alapítója és elnöke a börtönben lévő szülők gyermekeinek táboroztatásával foglalkozó Angyalfő Alapítványnak. Felavatása után beosztott lelkészként a szákszendy gyülekezetben szolgál.

■ ADÁMI MÁRIA

Sztehlo Gábor, Jávor Pál és Scholz László emlékezete

Hármas hálaadás Hatvan hetvenöt éves evangélikus gyülekezetében

► Heves megye területén hosszú ideig nem tudott gyökeret verni a lutheri reformáció. Híveink Hatvanban is csak a református gyülekezettel tudtak „egyesült protestáns egyházközséget” szervezni az 1890-es évek végén, és csak az 1930-as években gondolhattak különválásra. Hosszú időn keresztül az aszódi lelkészek gondozták a hatvani híveket. **Sztehlo Gábor** 1934. január elsejével missziói segédlelkészként kapta azt a feladatot, hogy szervezzen önálló egyházközséget Hatvan, Gyöngyös és Eger gócpontokkal, fiókegyházközségekkel. **Sztehlo Gábor** még abban az évben megszervezte az önálló evangélikus gyülekezetet, és kemény munkával felépíttette az újhatvani evangélikus templomot. Ekkor, 1936-ban alakult meg hivatalosan is az anyagyülekezet, amelyben azóta is folyamatos a lelkészi szolgálat.

Egykori lelkészeiről is megemlékezett múlt vasárnapi istentiszteletén a Hatvani Evangélikus Egyházközség, anyagyülekezetté szerveződésének hetvenötödik évfordulóján. A templomi együttlétén külön is megemlékeztek a száz éve született **Jávor Pál**-ról és **Scholz Lászlóról**. A hálaadó megemlékezésen részt vettek az egykori lelkészek hozzátartozói is.

A kijelölt textus (Jer 9,22–23) alapján tartott igehirdetésében *id. Zászkaliczky Pál* nyugalmazott lelkész (aki Cegléden Jávor Pál utóda volt) az önzetlen segítségéről szolt. Arról, hogy Jézusi indulattal kell tudnunk segítenünk mindenkit, mert Jézus Krisztusban mi magunk is ajándékot kaptunk. A liturgiában részt vett **Lőrincz Csaba** aszódi lelkész és **dr. Barcza Béla**, a he-

lyi gyülekezet nyugalmazott lelképász-tora. Az aszódi gyülekezeti kórus (*képiünkön*) az énekhangjával, a hatvani

FOTÓ: GORÁCZNÉ BLAUBACHER EDIT

kántor pedig orgonajátékával járult hozzá az alkalom ünnepélyességéhez. Az önállósodás és a két „születésnapos” lelkész hatvani szolgálatá-

nak legfontosabb eseményeit a helyi evangélikus gyülekezet jelenlegi pász-tora, **Fatalin Helga** ismertette, de a jelenlévők egy kamarakiállításán is felidézheték az elmúlt évtizedeket. Az együttlétet megtisztelte jelenlétével **Horváth Richárd** alpolgármester, a templom környékének önkormányzati képviselője. A városi televízió felvételeket készített az ünnepi eseményről, amelynek végén szeretetvendégség is bizonyította, hogy a hatvani evangélikusok hetvenöt év múltán is hálások az együvé tartozás lehetőségéért.

■ B. B.

JÁVOR PÁL 1936. március elsején került Hatvanba, és 1947-ig szolgált a gyülekezetben. Nehéz feladata volt az „alapvetés folytatása” és a háborús károk helyreállítása. Folytatta a gyülekezetépítés nehéz feladatát: családokat látogatott, hittanórákat tartott. Sokat gyalogolt, kerékpározott, utazott, hogy körzetét lelkiismeretesen elláthassa. Összegyűjtötte a híveket. Szolgálatá alatt épült fel a lelkészlakás és a gyülekezeti terem. Fáradozásának eredményeként ő lett az önálló hatvani anyagyülekezet első beiktatott lelkésze.

1947. április 20-ig szolgált Hatvanban, majd a nagy múltú Ceglédi Evangélikus Egyházközség lelkésze lett, noha ott is nehéz körülmények között kellett helytállnia.

Két imádságoskönyvet is írt, az 1947-ben, gyermekek számára megjelentetett *Kezrede bízom lelkemet* és az 1967-ben napvilágot látott *Csendes percek* címűt.

SCHOLZ LÁSZLÓ Zuglóban szervezett gyülekezetet és indította el az önállósodás útján. Az 1956-os forradalom idején vállalt egyházi tevékenysége miatt azonban a megtorlás idején eltávolították Budapestről. Ekkor került Hatvanba, ahol 1959 és 1981 között szolgált. Képzett, tudós lelkész volt, a teológia díszdoktora. A hittudomány rendszeres teológiai és újszövetségi ágát művelte magas szinten. Jelentős szépirodalmi munkássága is, több szép éneke megtalálható énekeskönyvünkben. Hatvanban nagyon nehéz körülmények között élt nagy családjával, és végezte hűség, lelkiismeretes szolgálatát.

Mérges ékessége

► A Győr-Mosoni Egyházmegyéhez tartozó Mérges községet már kevesebb mint százan lakják. A gyülekezet mindössze hetven főt számlál, de a hozzátartozó Rábászentmihállyal és Rábacsécsénnyel együtt is alig valamivel többet, mint százat. Ennek a kis szórványközösségnek mégis nagy ünnepe volt az elmúlt szombaton, amikor **Szemerei János**, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke felszentelte a mérgesiek huszonötmillió forintból felújított templomát. A liturgiai szolgálatban **Kiss Miklós**, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese és **Kardos Zsuzsanna** lelkész is részt vett. Az ünnepi eseményt megtisztelte jelenlétével **Gyopáros Alpár**, a térség országgyűlési képviselője is.

Tavasszal még szinte életveszélyes állapotban volt a gyülekezet temploma. Ám egy sikeres pályázatnak és a minden buktatót leküzdő elszánt akarataknak köszönhetően Kardos Zsuzsanna lelkész iránításával elkezdődhetett az épület teljes felújítása. Márciustól augusztus végéig tartottak a munkálatok. Volt olyan fázisa a felújításnak, amikor csak a pusztai falai álltak az épületnek, bentről a csillagos eget lehetett látni. Az eredmény azonban mindenért kárpótolta azokat, akik fáradoztak a templom megújulásáért, mert a megújult kicsiny evangélikus lelki hajlék a falu ékessége lett.

A hálaadó templomszentelő istentiszteleten Szemerei János az eseményre invitáló meghívón szereplő ígéről prédikált. „Mindaddig megsegített minket az Úr!” (1Sám 7,12b; Károli-fordítás)

A püspök az emlékezés fontosságát hangsúlyozta. Ha visszatekintünk arra a háromszázhetvenöt évre, amióta ez a mérgesi templom áll, minden Isten szeretetéről tanúskodik. Tűzvész, árvizek, háborúk pusztítottak az évszázadok során a településen, a templom azonban még mindig áll. Isten szeretete és elődeink erős hite megőrizte a lelki hajlékot az utódok számára. Ez az emlékezés a maiaknak erőforrás lehet a jövőre nézve. Nekünk pedig ezt a megtartó hitet kell továbbadni utódainknak – hangsúlyozta a püspök.

Az istentisztelet utáni közgyűlésen Kardos Zsuzsanna beszámolt a

renoválás menetéről, majd köszöntések hangzottak el. (A gyülekezet két volt lelkésze, **Szabó András** és **dr. Böröcz Enikő** írásban kívánta Isten áldását az ünnepségre.)

Ezen az alkalmon búcsúzott el a gyülekezet Kardos Zsuzsannától, aki szolgálatát július elsejétől a győr-

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

újbaráti Fileo Evangélikus Szociális Központ intézményvezetőjeként folytatja. A mérgesi egyházközségben 1996 januárja óta végzett, tizenhat éven át tartó szolgálatáért **Farakas Ervin** bezi lelkész mondott köszönetet a lelkésznek, majd a gyülekezet vezetői ajándékot adtak át a könnyeivel küszködő Kardos Zsuzsannának.

Az alkalmat követő szeretetvendégségen, terített asztalok mellett még hosszú ideig együtt maradtak az ünneplők.

■ K. M.

„Templomok tere” Edvén

► Többszörös megújulásért adott hálát az edvei gyülekezet a szeptember 4-én, vasárnap tartott szabadtéri istentiszteleten. Nemcsak az evangélikus templom szépült meg külsőleg, hanem az épületet a római katolikus templommal összekötő téren játszótér létesült, valamint új közösségi házzal is gazdagodott a falu.

Az ökumenikus ünnepi istentiszteleten **Szemerei János**, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke szolgált igehirdetéssel, a liturgiában pedig **Béres László** helyi evangélikus lelkész és **Havasi Bálint** római katolikus plébános segédkezett.

A tíz leprás története (Lk 17,11–19) alapján a püspök a hálaadás fontosságát emelte ki. A reménytelenség ijesztő kútjával mindannyian találkozunk személyes és közösségi életünkben – mondta el Szemerei János. De Jézus személyében megérkezik a segítség, néha váratlan és különleges utakon. „Miközben hálát adunk, átéljük, hogy megajándékoztak va-

gyunk; tudatosodik bennünk Isten szeretete: ez a hálaadás értelme” – fogalmazott.

Köszöntötte az egybegyűlteket többek között **Imre László** edvei polgármester, **dr. Gimesi Szabolcs** egyházmegyei felügyelő, **Guti Gyula** gyülekezeti felügyelő, **Hámori György**, a Rábaköz Vidékfejlesztési Egyesület elnöke és **Ivanics Ferenc** országgyűlési képviselő is.

Szabó György egyházkerületi felügyelő beszédében azt kívánta a helyieknek, hogy a „templomok terén” elkészült játszótér teljen meg gyerekekkel, mert akkor mindkét templomban meglesz az utánpótlás.

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

A templom, a tér és a közösségi ház megáldása és ünnepélyes átadása után a faluházban bőségesen megterített asztalok várták a jelenlévőket.

■ A. M.

Gazdag örökség – felelősség a jövőért

► Újra összegyülekeztek a gyakorló kántorok augusztus 21. és 26. között a főtí Evangélikus Kántorképző Intézetben. Az immár tizenegyedik alkalommal megrendezett kántortovábbképző tanfolyam idén is gazdag, változatos programmal várta az érdeklődőket.

A jól bevált beosztás szerint délelőttönként egyéni órákra, délután és este pedig konferenciaprogramokra került sor.

Kezdeként két előadás hangzott el. *Énekeskönyvek és évszázadok* cím-

ezért a templomi használatban ez terjedt el (*Laukó Levente* segítségével a hallgatók szétszedhettek és összerakhattak egy ilyen hangszert).

Szabó Balázs – magával hozott mesterhangszerén (*képünkön*) – a legfontosabb harmóniumszerzők, *César Franck* és *Sigfrid Karg-Elert* műveit szolgáltatta meg. Az előadó ismereteinek alapossága, játékának virtuozitása és a feltáruló ismeretlen világ ámulatba ejtette a hallgatókat.

Kedden délután *Fassang László* orgonaművésznek, a Zeneakadémia tanárának improvizációs kurzusára került sor, immár hatodik alkalommal. A résztvevők újra átélhették az alkotás csodáját egy olyan muzsik

FOTÓ: MORVA JUDIT

mel *Csepregi Zoltán* egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyháztörténeti Tan- székének vezetője adott áttekintést a 16–18. századi magyar nyelvű énekeskönyvekről, az énekanyag kialakulá- sáról, a repertoár változásáról és en- nek okairól, a gyűjtemények szerkesz- tésének teológiai hátteréről. Megem- litette, hogy az e témával foglalkozó- nak feltétlenül ismerniük kell *H. Hu- bert Gabriella* hiánypótló könyvét: *A régi magyar gyülekezeti ének* (Univer- sitas, Budapest, 2004).

Ecsedi Zsuzsa, a kántorképző ze- nei intézetének tudományos munka- társa egy évfordulót tudatosított: száz éve, 1911-ben jelent meg a *Ke- resztyén* (más néven Dunántúli) *éne- keskönyv*, amely hét évtizedig meg- határozta gyülekezeteink éneklését. (*E témáról részletesebben az Evangé- likus Élet ez évi 33–34. számában ol- vashattak.*) És mivel a kötet értéke- léséhez szükség volt a 19. századi előzmények ismertetésére és mai korunk erőfeszítéseinek bemutatásá- ra is, a figyelmes hallgató rövid idő alatt fél évezred történéseit ismerhet- te meg.

A hétfői nap a *harmónium* jegyében telt. E szó a legtöbb olvasó szá- mára bizonyára egy sípoló, nyöször- gő bútor darabot idéz fel. *Szabó Ba- lázs* orgonaművész, organológus, harmóniumgyűjtő és -restaurátor viszont bebizonyította, hogy ez mek- kora tévedés!

A harmónium fejlődéstörténete végigkíséri a 19. századot és a 20. szá- zad első harmadát. A fúvó légrend- szerű harmónium jellegzetessége és egyben nehézsége, hogy a pedálokkal szabályozni lehet a megszólalás hangerejét. A diszkant és a basszus között megosztott regiszterek lehe- tővé teszik különböző hangszínek egy időben való használatát. A jó előadó ezáltal egy romantikus nagyzene- kar képzetét keltheti. A szívó légrend- szerű harmónium használatát az egyenlő légnyomás miatt könnyebb,

irányításával, akinek tapintata, nagy- szerű pedagógiai érzéke még a legne- hezebben megnyíló személyisége- ket is felszabadította.

A szerdai esztergomi kirándulás újabb, másfajta élményt kínált. *Baróti István* orgonaművész, a főszékes- egyház karnagya a bazilika orgoná- jának bemutatásán túl *Liszt Ferenc* ite- ni működéséről, az *Esztergomi mi- se* bemutatásáról is részletesen beszám- olt. Az ötmanuális, jelenleg nyolc- vanregiszteres, de még bővülő hang- szer kipróbálása mindenkinek mara- dandó emlékei közé fog tartozni.

Csütörtökön a nyári tanfolyamok előadóival bővült az érdeklődők csoportja. A tavalyi ötletet folytatva idén a *Segédanyag a kántori szolgálathoz* című gyűjteményből szólt meg egy csokorra való korálfeldolgo- zás. A válogatást *Ecsedi Zsuzsa* vé- gezte, a harminchétf darab bemuta- tásában *Németh Sándor* és *Bence Gábor* volt segítségére.

Az egyéni órák alkalmával *Bence Gábor*, *Ecsedi Zsuzsa*, *Németh Csa- ba* és *Pócs Miklós* segítette a – na- gyon különböző helyzetű és kép- zettségi – gyakorló kántorok mun- káját.

Komoly átgondolást igényel a jö- vőben, hogyan lehetne biztosítani azt, hogy az alaposan megszervezett és színvonalas programok minél többekhez eljussanak (alkalmasabb idő- pont, más keretek megtalálása). Mert bár a résztvevők igen sokat tanultak ezen a héten, a távollévők nagy szá- ma elégedetlenségre ad okot.

A tanfolyam szilárd keretét hagyományosan a zsolozsma-istentisztele- tek biztosították. A vigasztalás és bá- torítás témakörében összeállított igerend *Hafenschér Károly* munkája. Rajta kívül *Lacknerné Puskás Sára*, *Lackner Pál* és *Joób Máté* szolgált az alkalmon. A zoltárok közös imád- kozása bekapcsolta a jelenlevőket az egyház évezredes istendicséreté- be, a mennyei istentiszteletbe: ez a legnagyobb ajándék!

■ SZÓ-LA

Pest környéki evangélikus szlovákok találkozója

► Első ízben Albertirsán rendezték meg szeptember 3-án a Pest környéki evangélikus gyülekeze- tekhez tartozó szlovákok talál- kozóját. Ötlete Vácott, a római katolikus szlovákok – magyar és szlovák püspökök szolgálatával zajlott – múlt évi találkozásán vetődött fel *dr. Szabó Zsuzsan- nában*, a Dolina Pest Vidéki Szlovákok Regionális Egyesü- letének elnökhelyettes asszo- nyában. Az evangélikusszlovák- találkozó helyszínének kiválasz- tása nem véletlenül esett Al- bertire – a település és evangé- likus gyülekezete idén ünnepli fennállásának háromszázadik évfordulóját.

A Pest környéki, avagy – a hivatalos meghívóban szereplő kifejezéssel – *Pest vidéki* gyülekezetek találkozója 10 órától magyar–szlovák kétnyelvű ünnepi istentisztelettel vette kezde- tét az alberti evangélikus templom- ban. Igehirdetéssel *Miloš Klátik*, a Szlovákiai Evangélikus Egyház el- nök-püspöke és *D. Szebik Imre*, a Ma- gyarországi Evangélikus Egyház (MEE) nyugalmazott elnök-püspöke szolgált.

Miloš Klátik a Fil 1,3–6,9–11 ver- sek alapján prédikált. Igehirdetésében kiemelte a háromszázadik születés- napját ünneplő alberti gyülekezet múltjának fontos eseményeit, meg- emlékezve a több évtizeden át itt munkálkodott lelkészek hűségéről, az alberti gyülekezetet alapító elődök hi- téről és szeretetéről. „Az ő hitük, sze- retetük és hűségük Istenünk szerete- téből, kegyelméből merített. Isten ir- galmát hirdeti az a tény is, hogy itt, Albertirsán ma is élő gyülekezet van: óvoda, iskola és szeretetotthon működik az egyházközség fenntartá- sában” – hangsúlyozta a püspök.

D. Szebik Imre Zsid 13,7–8 alapján arra mutatott rá: Isten figyelmeztet

bennünket, hogy emlékezzünk meg vezetőinkről, akik az ő igéjét hirdet- ték nekünk. Ma is ezt tesszük, ami- kor megemlékezünk az alberti gyü- lekezetben egykor áldozatos szeretet- tel szolgáló lelkészekről, vezetőkről. A kétnyelvű istentisztelet úrvacsorai asztalközösséggel folytatódott, ahol több százan térdeltek egymás testvé- reiként az oltár elé.

FOTÓ: HOLLENER RÁTKO ERZSÉBET

Miloš Klátik püspök jobbján felesége, Olga Klátiková

Az istentisztelethez kapcsolódóan köszöntések hangoztak el: *Fuzik Já- nos*, az Országos Szlovák Önkormá- nyzat (OSZÖ) elnöke, *Nobik Er- zsébet* nyugalmazott evangélikus lel-

kész, az Országos Szlovák Lelkészi Szolgálat egykori vezetője, majd *Fa- zekas László* polgármester és – a helyi római katolikus egyházközség részéről – *Kiszel Mihály* prépost üdvözölte a főváros környékéről összesereglett szlovákok evangéli- kus gyülekezetét.

A kétnyelvű áldás után a résztve- vők elénekelték mindkét nemzet himnuszát.

A testvéri beszélgetésekre is lehe- tőséget nyújtó ünnepi ebédet köve- tően hagyományörző folklórműsor- al folytatódott az együttlét a Móra Ferenc Művelődési Házban. A szlo- vák ósoktól örökölt gyönyörű népvise- letben énekeltek, táncoltak többen azok közül is, akik délelőtt egyébként a padok előtt és mellett állták végig (!) a „maratoni hosszúságúra sikere- dett” (mintegy háromórás) templo- mi istentiszteletet...

Reménység szerint a Pest környé- ki evangélikus szlovákok találkozó- jának lesz folytatása – Alberti évfor- dulós ünnepségsorozatának újabb eseményéről pedig minden bizonnyal már a közeljövőben számolhat az *Evangélikus Élet*.

■ GULÁCSINÉ FABULYA HILDA

Az alberti ünnepség jelentőségét némiképp az is jelzi, hogy – a szolgál- lattevőkön kívül – ki mindenkit üdvözölhetett az evangélikus templom- ban *Túri Krisztina*. A helyi gyülekezet lelkésze köszönhetette – többek kö- zött – *Peter Weis* szlovák nagykövetet, *Fuzik Jánost*, az Országos Szlovák Önkormányzat (OSZÖ) elnökét, *dr. Székely Bertalan Andrást*, a Közigaz- gatási és Igazságügyi Minisztérium Anyaországi Kapcsolatok Osztályá- nak osztályvezetőjét, *Aszódi Csabát*, az OSZÖ elnökhelyettesét és a Do- lina elnökét, *dr. Szabó Zsuzsannát*, az OSZÖ tagját, a Dolina elnöke- lyettesét, *Mótyán Tibort*, az OSZÖ vallásügyi bizottságának elnökét, *No- bik Erzsébet* nyugalmazott evangélikus lelkésznt, *Fazekas László* polgár- mestert, *Szemőkné Szedlacsek Juditot*, a Szlovák Nemzetiségi Önkormány- zat elnök asszonyát, *Kiszel Mihály* prépostot, az *Evangélikus Élet* által fel- kért tudósító személyében az Országos Szlovák Evangélikus Lelkészi Szol- gálat vezetőjét, *Gulácsiné Fabulya Hildát*, valamint a Pest vidéki gyüle- kezeteket (Cinkota, Maglód, Nagytarcsa, Rákoskeresztúr, Pilis, Csomád, Vácegres, Galgagyörk) képviselő híveket, lelkészeket. A lelkészről kifejez- te szívbeli örömét a közös ünneplés lehetőségéért, és megköszönte a szer- vezők önzetlen és lelkes munkáját, fáradozását.

„Nézd meg, hogy jól vannak-e...!”

► A Nyugat-európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége szeptem- ber 2-a és 4-e között rendezte meg éves konferenciáját és közgyű- lését Bécsben. A szövetség – mely a Kárpát-medence országain kívül, de még Európában működő magyar nyelvű protestáns gyülekezetek ön- kéntes társulása – tíz évvel ezelőtt alakult meg a németországi Ludwigs- burgban. Svájci egyesületként van bejegyezve, székhelye Zürich. Alap- szabályában a következőket olvashatjuk céljairól: „A magyar nyelvű is- tentiszteletek, lelkigondozás és az egyházi élet elősegítése a Kárpát-me- dence országain kívül, Európában működő protestáns gyülekezetek- ben; a gyülekezetek egymás közötti kapcsolatainak elősegítése; tanács- kozás a gyülekezeteket érintő kérdésekről; kölcsönös tájékoztatás és teológiai továbbképzés; a felekezetek közötti együttműködés (ökume- né) előmozdítása; közös nyugat-európai munkaágak (például ifjúsági konferencia, sajtó) támogatása; a taggyülekezetek érdekeinek – veliük egyetértésben történő – képviselése a magyar és külföldi egyházak és világi szervezetek irányában”. (www.credo-hu-we.org)

A bécsi találkozóon mintegy ötvenen voltak jelen Európa több mint tíz or- szágából. Többségükben Németor- szágból, Svájcban és Ausztriából ér- keztek a résztvevők. A Magyarorszá- gi Református Egyházat *Ódor Ba- lázs*, a Magyarországi Evangélikus Egyházat *Cselovszkyné dr. Tárr Klá- ra* képviselte, mindketten egyházuk külügyi hivatalát vezetik. A magyar kormány képviselőjében *dr. Kocsis Attila* református lelkész, a Köz- igazgatási és Igazságügyi Miniszte- rium nemzetpolitikáért felelős he-

lyettes államtitkárságának osztályve- zetője volt jelen a konferencián.

Az éves találkozók célja a nyugat- európai szórványban élő magyar gyü- lekezetek és lelkigondozó szolgálatok életének megismerése, a kapcsolattar- tás ápolása. Ebben az esztendőben a magyarországi jelenlévők beszámol- tak az anyaegyházaknak a nyugati diaszpórával való kapcsolattartásáról, Kocsis Attila pedig a magyar kormány nemzetstratégiáját ismertette.

A gyülekezetek és a magyar nyel- vű lelkigondozói szolgálatok egyen-

kénti bemutatására is sor került. Ki- derült, hogy nincs azonos helyzet, sokrétűség és sokféleség jellemzi e kö- zösségek életét. Szükség van a magyar egyházaknak, a partneregyházaknak – azaz a befogadó országok egyháza- inak –, valamint az egyes konkrét gyülekezeti közösségeknek az együtt- működésére. Sok helyen gondot jelent a lelkészhiány, a szórványok hatalmas kiterjedtsége, illetve a gyülekezeti ta- gok erős fluktuációja.

A konferencia ökumenikus záró is- tentisztelettel fejeződött be a bécsi re- formátus templomban. Ennek litur- giai szolgálatát *Karvansky Mónika* (református) és *dr. Solymár Mónika* (evangélikus) bécsi lelkészek végez- ték, az igét pedig *dr. Remport Péter* belgiumi evangélikus lelkész Ef 2,12–13 alapján hirdette.

Jelen voltak az Ausztriai Evangé- likus Egyház képviselői is. Köszöntött *Karl Schiefermair* evangélikus, illetve *Johannes Wittich* református egyház- főtanácsos. Az istentiszteleten *Gémes Pál* stuttgarti lelkész, a szövetség elnöke tolmácsolta *dr. Fabiny Tamás* levélbéli köszöntését. A külügyekért felelős magyarországi evangélikus püspök jövőre budapesti találkozóra hívta meg a jelenlévőket.

■ DR. SOLYMÁR MÓNIKA

Délen: Harangvirág nyílt...

► Folytatás az 1. oldalról

A püspök követendő példaként említette a negyedik svéd–magyar lelkeskonferencián szerzett tapasztalatait: a linköpingi székesegyházban külön sarkot alakítottak ki a legkiseb-
beknek kisméretű oltárral, keresztlőkúttal, szószékkal, esküvői díszletekkel-jelmezekkel, temetési kellékekkel. Nekünk is mindent meg kell tennünk annak érdekében – hangsúlyozta a Déli Egyházkerület lelkesi

likus egyház országos irodájának igazgatója mondott köszöntőt.

Az alkalom a templomtól néhány percnyi sétára lévő óvoda udvarán folytatódott. A szentelési liturgiát követően az intézmény régi-új vezetője – aki már az elmúlt tíz évben is igazgatta a Kiskőrösi Többcélú Kistérségi Társulás óvodájának Árpád utcai tagóvodáját – ismertette néhány mondatban az óvoda pedagógiai programját. Dénes Istváné elmondta: amellet, hogy a hét-

cedik óvodáját, majd a Kiskőrös német testvérvárosából, Stadtlengsfeldből érkezett delegáció tagjai tolmácsolták a tübingiai óvodások üdvözlét.

A jókívánságokat természetesen az első számú címzetek is hallották. Még ha nem is mind a nyolcvanöt óvodás vett részt az ebédidőbe nyúló ünnepségen, jelenlétük mégis alapvetően meghatározta az alkalom jellegét. Néhányan versmondással működtek közre az is-

FOTÓ: ZSOLICZAI BALÁZS

vezetője –, hogy a gyermekek otthon legyenek a templomban.

Az ünnepi istentisztelet folytatásaként *Dénes István* beiktatta hivatalába *Dénes Istvánné* intézményvezetőt, majd *Domonyi László*, a település ugyancsak evangélikus polgármestere és *Kákay István*, az evangé-

köznapokat igyekeznek majd keresztény tartalommal megtölteni, a nagycsoportosoknak lehetőségük nyílik a német nyelvvel való ismerkedésre is.

A Déli Egyházkerület nevében *Radosné Lengyel Anna* felügyelő köszöntötte az egyházkerület kilen-

tentiszteleten, a bátrabbakat a gyülekezet kántora is megénekelte, az alapítás emlékére földbe helyezett selyemfnyő elültetése után pedig ugyancsak a legkiseb-
beket.

■ V. J.

...északon: Hétszínvirág zenei óvoda

► Folytatás az 1. oldalról

Történjen ez az évnnyitó és egyben kapunyitás a Szentlélek segítségével, aki vigasztaló, bátorító, óvó – mondta. – Az óvoda nemcsak azt jelenti, hogy a felkészült szakemberek óvják a gyermekeket, hanem hisszük és valljuk, hogy a Szentlélek Úristen óvja őket, és gondja van a családokra is. Legyen ebben az óvodában középontban a gyermek, de elsőként jézusi értelemben, aki megáldotta a kicsinyeket. „Hozzátok örömmel ide a gyermekeket, és jöjjetek, szülők, családtagok, mindig örömmel ebbe a gyülekezetbe, hiszen az óvoda és a templom összetartozik” – nyomatékosította *Fabiny Tamás*.

Rövid interlúdium után következtek az áldások. Először a püspök áldotta meg *Horváth-Hegy Olivér* lelkészét, majd *Bence Imre* esperes az óvoda tizenkét munkatársát (köztük egy óvó bácsit), végül *Horváth-Hegy Olivér* az oltár elé se-reglett kis óvodásokat, utalva az evangélikus énekeskönyv 555. énekének szájhagyomány útján elterjedt negyedik versszakára: „A mennyei Atya legjobban a gyermekeket kedveli, a mennyei Atya a kicsikben a kicsiséget szereti, és azt mondta a felnőtteknek: Gyerekké kell lennetek, mert országomba senki mást, csak gyermekeket engedek!”

Az ünnepi közgyűlést *Sereginé Székács Csilla* gyülekezeti felügyelő nyitotta meg, akinek egyik unokája mostantól ugyancsak az evangélikus óvodába jár. Az egybegyűlteket köszöntötte *Benczúr László* egyházkerületi felügyelő, *Bence Imre* esperes, illetve az egyházunk országos irodája oktatási és iskolai osztályát képviselő *Varga Márta*, valamint *dr. Dietz Ferenc* szentendrei polgármester.

A közgyűlést követően a gyülekezet átvonult a templomtól kilencszáz méterre lévő intézménybe, ahol megtörtént a kulcsátadás, és a pedagógusok énekes köszöntője hangzott el. Utolsó mozzanatként a püspök, a

polgármester, a jelen lévő lelkészek, a pedagógusok és a gyermekek közösen ültettek el az óvoda udvarán egy almafát azzal a hittel, hogy a termőföldet lelkesen cipelő kicsinyek egykoron a gyülekezet gondoskodó tagjai lesznek.

Az óvodában hetvenöt gyermek kezdte meg három csoportban a

A SZERZŐ FELVÉTELE

2011/2012-es nevelési évet, közülük huszonnyolcat már az egyház vett föl a nyár folyamán. Idén egy ötvenmilliósi beruházás keretében megvalósulhat az épület felújítása, amelynek

anyagi támogatását egyenlő arányban vállalta a város és az egyház.

A zene többféle formában, a néptáncoktatás és a gyermekdalokban megszólaló egyházzene révén is szerepet kap az intézményben. A keresztyén szellemiség pedig – egyebek mellett – a heti rendszerességű gyermekbibliakörök, illetve a munkatársaknak és a szülőknek tartandó havi imaórák és a negyedévente szervezendő – kirándulással egybekötött – lelki gyakorlatok által munkálkodhat az új evangélikus óvodában.

Az intézmény átvételét megelőző tárgyalások során többször felmorajló, a keresztyén szellemiséget ellenző szülők többsége mostanra – hála Istennek – az együttműködés és az egyház iránti bizalom jeleit mutatja. Isten áldásával a szentendrei gyülekezet ezen különleges szolgálata és felelősségvállalása által is épülhet, bátorítva ezzel más közösségeket hasonló lépések megtételére.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium új történetének huszadik tanévét kezdte meg szeptember 3-án, szombaton. Az intézmény 1992-ben, negyven év után újra egyházi fenntartás alá került *dr. Bánszki István* igazgatóságával. A 2011/2012-es tanév – egyben a jubileumi év – ünnepélyes megnyitóján *dr. Fabiny Tamás* püspök hirdette az ígét Péld 2,6 alapján: „Csak az Úr ad bölcsességet, szájából ismeret és értelem származik.” A liturgiában *Bozorády Ildikó* iskolalelkész és *Domokos Tibor* gyülekezeti munkatárs segédkezett. Az idei tanévet huszonegy osztályban háromszázhatvanöt diák kezdi meg, közülük százketten most lettek Kossuth-diákok.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

Nyugaton: új püspök nyitott „ajtót” az új tanévre

► Folytatás az 1. oldalról

A nyitott ég Isten szeretetének a jele. Azt jelenti, hogy az ember és Isten világa között átjárás, kapcsolat lehet. Ez az egyházi iskolák többlete – hangsúlyozta a püspök. Majd a diákokat arra biztatta, hogy fölfelé nyitott szemmel induljanak az új tanévbe.

A Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola évnnyitóján a püspök felidézte a Jézushoz a tetőn keresztül leeresztett ember történetét (Mk 2,4). „Sokaknak az a véleménye, hogy az egyházi iskolák jó iskolák” – fogalmazott Szemerei János. „Az odafigyelés, a felelős gondolkodás azonban a hitből fakad, az eredményes munka a hit következménye. Ahogyan a történet-

ből kiderül, Jézus többet és mást ajándékozik, mint amit vártak tőle. Legyen ez a tapasztalata mindannyiunknak.”

Másnap Kőszegen ismét Jel 3,20a alapján hirdette Isten ígétjét a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület június 25-én hivatalába iktatott püspöke az Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium tanévnnyitóján. Jézus tapintatosan, a szabadságunkat tiszteletben tartva kopogtat – fogalmazott a püspök. Meg akar látogatni minket ebben a tanévben is. Ha beengedjük őt, benne és vele egy új világ tárulhat föl előttünk, az örök-

FOTÓK: ADÁMI MÁRIA

Rodler Gábor

kévalóság világa. Ennek az új világ-nak a megismerésére való nyitottságot kívánt az iskola minden diákjának *Szemerei János*.

Az elsős tanulók megáldása után sor került *Rodler Gábor* igazgató eskütételére és hivatalába való beiktatására. Az új intézményvezető köszöntőjében arra biztatta a hallgatóságot, hogy tudatosan éljék meg azt a közösséget, amelyet Kőszegen a templom és az iskola közelsége, összetartozása jelent.

■ A. M.

Tanévkézet a győri Péterfyben

► Nagyszabású informatikai infrastrukturális fejlesztés történt a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központban, ahol kisiskoláskortól az érettségiig tanulhatnak a diákok.

A Győri Evangélikus Egyházköztség egyetlen nevelési-oktatási intézmény fenntartója, s így sok figyelmet szentel az evangélikus óvoda és iskola jó rend szerinti működésére. Ennek része, hogy megragadja azokat a pályázati lehetőségeket, melyek az intézmény szakmai és infrastrukturális fejlődését segítik. Így indult a fenntartó 2008-ban azon a TIOP-pályázaton (*Társadalmi infrastruktúra*

ra 20 439 120 forintot nyert el, melyből tizenhárom tantermet szereltek fel a legkorszerűbb eszközökkel: projektor, számítógép, digitális tábla, hangfalak kerültek a tantermekbe. A csomag további huszonnyolc asztali számítógépet és egy szervergépet is tartalmazott.

Az ismert okok miatt a minisztérium három évvel később, 2011-ben teljesítette a vállalásokat. A közbeszerzési eljárást követően a nyár folyamán sikerült megvásárolni az eszközöket, és a szerelési munkákkal is végzett az iskola. A tanárok a pályázatnak köszönhetően továbbképzéseken vettek részt, ahol elsajátíthatták azt a tudást, amely elengedhetlenül szükséges a digitális eszközök használatához.

FOTÓ: FEKETE GYULA

operatív program), mely a pedagógiai, módszertani reformokat támogató informatikai infrastruktúra látványos fejlesztésére adott lehetőséget. A gyülekezet az intézmény számá-

Szeptembertől minden eszköz rendelkezésre áll ahhoz, hogy a diákok örömmel és sikeresen tanuljanak, és céljaikat elérjék.

■ HHJ

HIRDETÉS

Örömmel adjuk hírül, hogy Isten gondviselő kegyelméből létrejött az Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvoda Veszprémben. Az áldó istentisztelet szeptember 17-én 10 órakor lesz az óvoda épületében (Veszprém, Aradi vértanúk u. 2/A). Az ünnepi liturgiát *Ittész János* nyugalmazott püspök vezeti. Minden testvérünket szeretettel hívjuk és várjuk, hogy együtt örüljünk.

A veszprémi gyülekezet

HIRDETÉS

Civilek éjszakája – Sztehlo Gáborral

A *civilek éjszakája* program keretében a Sztehlo Gábor Gyermek- és Ifjúságsegítő Alapítvány mutatkozik be szeptember 10-én, szombaton este az Evangélikus Országos Múzeumban (1052 Budapest, Deák tér 4.)

Program:

- 20.00: *Filmvetítés: Gaudiopolis – In memoriam Sztehlo Gábor (Szántó Erika, 1988).*
- 21.30: *Beszélgetés a film kapcsán Sztehlo Gábor munkásságának aktualitásáról.* Beszélgetőpartnerek: *Buda Annamária*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Diakóniai Osztályának vezetője; *Diószegi László*, az Aga Gyermekotthon igazgatóhelyettese; *Laborczy Géza*, az Óltalom Szeretetszolgálat igazgató lelkésze; *Szántó Erika*, a *Gaudiopolis* című film rendezője. A beszélgetést vezeti: *Merényi Zsuzsanna*, a Sztehlo Gábor Alapítvány kuratóriumának elnöke.

HIRDETÉS

Művészetek találkozása

Szeretettel hívjuk és várjuk az érdeklődőket a nyitott kelenföldi evangélikus templomba (1114 Budapest, Bocskai út 10.) szeptember 17-én, szombaton délután.

Program:

- 18.00: „Tündöklík már szerte egész világ” – évszázadok kórusművei (*Gemma énekegyüttes*).
- 19.00: Isten élő háza – egy másik Schulek. A kelenföldi evangélikus templom felfedezése *Czirják Ágnes* és *Lasztóczy Péter* építészek vezetésével.
- 20.00: „...Isten, olyan, amilyennek az én lelkem keresi őt...” *Liszt Ferenc*, a *zeneköltő* – zenés irodalmi összeállítás a kétszáz éve született zeneszerző, zongoraművész, karmester és zenepedagógus leveleiből. Közreműködik *Kézdy György* Jászai Mari-díjas, érdemes művész és *Szekér Bernadett* zongoraművész.
- 21.30: Cantus choralis – napzáró imaóra (*Fővárosi Protestáns Kántorátus*).

HIRDETÉS

Felhívás

Legmagasabb egyházi kitüntetéseinket ősszel adjuk át

2007-ben az országos presbitérium megalkotta azt a szabályrendeletet (I/2007. V. 10.), amely az Ordass Lajos-díj és a Prónay Sándor-díj alapításáról és – évente egyszeri – odaítélésének körülményeiről szól. A 2011. évi díjazandók személyére vonatkozóan a kuratórium ajánlásokat vár.

Emlékeztetőül: az Ordass Lajos-díj olyan, feddhetetlen életű, magyar vagy külföldi, felszentelt – akár más felekezetű – személynek ítéltető, aki kiemelkedően sokat tett a magyar evangélikus egyházért. A Prónay Sándor-díj olyan világi személynek vagy intézménynek ítéltető, aki vagy amely kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással áll a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett. A díjakat *iff. Szlávics László* szobrász alkotta, velük pénzjutalom nem jár.

Az ajánlásokat – 1500–3000 leütésnyi indoklással – *Zászkaliczky Zsuzsannának*, a kuratórium titkárának kérjük eljuttatni október 3-ig. Cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. vagy zsuzsa.zaszkaliczky@lutheran.hu.

HIRDETÉS

Kik a boldogok? – Országos evangélizáció

Budapest, Deák téri evangélikus templom, október 8., szombat, 10–16 óra

- 9.45: *Éneklés a nyíregyházi gyülekezet zenekarával*
- 10.00: *Evangélizáció – Kik a boldogok? – Zsarnai Krisztián Tanúságtétel – Egy politikus, akit rabul ejtett Isten – dr. Molnár Róbert, Kübekháza polgármestere*
- 11.30: *Szekciók, kerekasztal-beszélgetések Bibliakör – dr. Molnár Róbert (templom) Gaudiopolis – emlékműsor Sztehlo Gábor tiszteletére (szerkesztette és rendezte Németh Gyöngyi) – Reményik Suliszínház, Szombathely (a gimnázium díszterme) Délvidéki imádságok (gyülekezeti terem) – Kónya Sándor versénekes (Csóka), Domány Zoltán Csengey- és Radnóti-díjas előadóművész (Zenta), Szemerédi Bernadett előadóművész (Hódegyháza–Budapest), Banka Gabriella színművész (Csóka–Pécs) A világ evangélizálása Billy Grahammel – Tex Reardon, USA (alagsori tornaterem) Boldogok közössége-e az egyház? – Szemerei János püspök (tornaterem) Bibliakör – Zsarnai Krisztián (a templom sekrestyéje) Evangélikus Országos Vakmisszió – Hack János, Bánki-Horváth György (gyülekezeti kisterem) Jelenti magát Jézus – keresztyén népdalok Joób Emese előadásában (gimnázium, 12-es tanterem)*
- 12.45: *Ebédzünet* (az egyház szerény vendéglátást biztosít)
- 14.00: *Tanúságtétel – Taníts meg minket, Jézus! – Sasvári Sándor Prima-díjas színművész*
- 15.00: *Evangélizáció (úrvacsorával) – Kik a boldogok? – Szemerei János püspök*

Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága.

„Miért megy néha Isten moziba?”

Velencei filmfesztivál: első alkalommal adják át a vallásközi díjat

- **Idén augusztus 31. és szeptember 10. között rendezik meg a 68. velencei filmfesztivált, a világhírű Mostra Internazionale d’Arte Cinematograficát. Az Interfilm nevű nemzetközi egyházi filmszervezet zsűrije ez alkalommal adja ki elsőként a vallásközi párbeszéd előmozdítását ösztönző díjat. Olyan filmeket támogatnak ezzel, melyek a különböző eredetű, történelmü és hitű emberek között a nagyobb megértést, megbecsülést, szimpátiát és békét segítik elő.**

Az International Interchurch Film-organisation (IIF; Nemzetközi Egyházközi Filmszervezet) olyan nemzetközi hálózat, mely az egyházi filmforgatás szerveit és alkotóit fogja egybe, olyanokat, akik a film és a teológia, a film és az egyház területén dolgoznak. Az IIF-et a protestáns filmszakma németországi, franciaországi, hollandiai és svájci képviselői hozták létre 1955-ben. Ma a szervezetben sok más ország protestáns filmesein kívül anglikán, ortodox és zsidó szakemberek, alkotók, rendezők, forgalmazók is részt vesznek. Az Interfilm képviselői jelen vannak az Egyházak Világtanácsának genfi központjában is.

Ökumenikus filmzsűri, együttműködések szervezése

Az első Interfilm-zsűri 1963-ban kezdte meg működését Berlinben, az ottani filmszemlén, a Berlinalén. 1969-ben már a cannes-i filmfesztiválon is zsűriztek. Időközben kialakult az együttműködés a katolikus film- és sajtószervekkel, ennek következtében az 1985-ös saarbrückeni filmfesztivál óta ökumenikus zsűrit hoztak létre. Ebben az Interfilm jelentős szerepet játszik. Képviselőik ott vannak a nagy filmszemléken Locarnóban, Cannes-ban, Montre-alban, Moszkvában, Lipcsében, Berlinben, Szentpéterváron, Karlovy Varyban, Mannheim-Heidelbergben és másutt.

Az Interfilm fő feladatai között szerepel az egyházi intézmények és kulturális szervezetek, valamint személyek közötti együttműködés szervezése, fenntartása. Tizenegy protestáns, öt nemzetközi katolikus szervezettel, tíz ökumenikus filmművészeti, irodalmi, illetve sajtóintézménnyel, tizennyolc kisebb-nagyobb nemzetközi filmfesztivál szervezőivel tartják fenn ennek érdekében az állandó és folyamatos kapcsolatot. Például a Protestáns Publicisztikai

INTERfilm PRODUCTIONS

Akadémia filmkultúra-központjával (Frankfurt), a müncheni Interfilm Akadémiával, a svájci református médiák központjával, a SIGNIS nevű katolikus kommunikációs világ-szervezettel, a grazi egyetemen működő nemzetközi film- és teológiai kutatócsoporttal, a már említett Egy-

A velencei „fesztiválvárosrész”

házak Világtanácsával, az Európai Egyházak Konferenciájával, a Keresztyén Kommunikáció Világszövetségével, a cannes-i nemzetközi filmszemle ökumenikus zsűrijével, a francia protestáns filmkedvelők szervezetével, az Egyház és Média nevű dán szervezettel, a Svéd Egyházak Kulturális Tanácsával, a nebraskai egyetem filozófiai és vallási intézetének *Vallás és Film* újságjával. Ezek a legjelentősebbek a mintegy félszáz szervezet között annak érzékeltetésére, milyen kapcsolati tőkéje és súlya van a nemzetközi filméletben az IIF-nek.

De ez a szervezet nemcsak zsűrizik, hanem szemináriumokat és kutatási projekteket is működtet a film befogadásának, hatásának kutatására, megvitatására. Segíti az új filmekről szóló információk és dokumentáció cseréjét és továbbadását. Az ökumenikus zsűri díjazza azokat az alkotásokat, melyek kitűnnek művészi minőségükkel, erejükkel, melyek az evangéliumnak megfelelő emberi tartást fejezik ki, jelenítik meg, és amelyek a nézőket fogékonnyá teszik a lelki, társadalmi és szociális kérdésekre, illetve értékekre.

Az interfilmes zsűritagok között ma már egész Európából, illetve az USA-ból is találhatók szakemberek. A szervezet háromévenként tart nagygyűlést, amelyen megválasztják a vezetőség tagjait és az elnököt. Évente két alkalommal jelenik meg információs lapjuk, az *Interfilm Info*. A szervezetnek jelenleg a svájci *Hans Hodel* az elnöke, és két nemzetközi központtal működik. Az egyik

a németországi Frankfurtban, a másik a svájci Bernben található.

Mi várható az idén Velencében?

Az Interfilm a vallási csoportok közötti, mélyen gyökerező előítéletek okozta súlyos konfliktusok és feszültségek bemutatására vállalkozó filmeket részesíti előnyben. A művészi feldolgozás és ábrázolás eszközrendszerével dolgozó alkotások segítségével a bizalmatlanságot, ellenségeskedést igyekeznek csökkenteni. A mostani zsűrinek három tagja van, mindannyian neves keresztyén szakemberek: *Elisabetta Ribet* velencei protestáns lelkész, az Egyházak Világtanácsának munkatársa és multikulturális szakértő; *Susanne Wigorts Yngvesson* evangélikus teológus Stockholmban tanít etikát, emberi jogokat és rendszeres teológiát, illetve több kurzust is vezetett, melyek témája a film és teológia kapcsolata volt. Harmadikuk *Karsten Visarius* filmújságíró, az Interfilm főtítkára és a Németországi Protestáns Egyház, az EKD filmkultúra-központjának a vezetője.

Ebben az évben több vitafórumot is tartanak a filmszemle ideje alatt: megvitatják a kínai filmművészet helyzetét, az iráni és az orosz filmszakma kérdéseit, irányzatait, de lesz olyan fórum is, amelyen csak az arab moziművészettel foglalkoznak majd.

Film és teológia

Az IIF-nek kezdettől fogva, tehát jó fél évszázada hangsúlyos feladata a filmvilág és az egyházak világa közötti párbeszéd, rendszeres konzultáció fenntartása. A szervezet honlapján külön dossziéba gyűjtötték össze az e témakörrel foglalkozó legfontosabb írásokat, felszólalásokat, előadásokat. Igen érdekes anyagokat lapozhatunk fel; ízelítőül: *Nárciszkó és tulipánok – a film és a tv jelentősége. A mozi értelmező szerepe – hogyan járul hozzá a filmmunka a vallási kompetenciához? Miért megy néha Isten moziba? Filmek, melyek a lelkiség utáni vágyról szólnak... Milyen szerepe van az esztétikának a vallásokban és a kereszténységben?*

Ha a német romantika teológusának, *Friedrich Schleiermachernek* (1768–1834) igaza van, amikor így fogalmaz: „A művészet a vallás nyelve”, akkor milyen szerepe van ennek a megvalósításában a filmnek, a tv-nek, a DVD-nek, az internetnek?

Hogy idén milyen döntést hoz majd a nemzetközi egyházi zsűri Velencében, arról lapunk következő számában igyekszünk hírt adni...

■ DR. BÉKEFY LAJOS

HIRDETÉS

Meghívó megyei missziói napra

A nagy vacsora (Lk 14,15–24) • „Jöjjetek el, mert immár minden kész!”

Szeretettel hívunk mindenkit – mentegetőzésmentesen – missziói napunkra, melyet 2011. szeptember 24-én, szombaton tartunk Bakonytamásiban az alábbi programokkal:

- 13.30: Úrvacsorai istentisztelet – Meghívtak vagyunk, Isten közösségre kíván lépni velünk – Szemerei János püspök. Párhuzamosan gyermek- és ifjúsági istentisztelet – Rostáné Piri Magda esperes.
- 14.45: A Napsugaras ősz nyugdíjasklub (Bakonytamási) népdal-összeállítása.
- 15.00: Őszintén az *úrvacsoráról* (moderátor Isó Zoltán lelkész) – helye az életünkben (Isó Dorottya lelkész) – öröm forrása (Vajda István lelkész) – közösség Krisztussal (Weltler Sándor ny. lelkész). A fiatalokkal a szabadban – Magassy Sándor, Máthé Csaba Levente és Menyess Gyula lelkészek. Gyermeknek foglalkoztató – Hanvay Enikő, Kopf András és Veress István lelkészek. Történelmi barangolás – Németh Tibor helytörténeti kutató. Lovas kocsikázási lehetőség a „Bakony lejtőin”.
- 17.00: „Lakoma” – Ott lenni a nagy vacsorán. Üti áldás (Jel 3,20) – Polgárdi Sándor esperes.

Jelentkezési határidő: 2011. szeptember 11. Szakos Csaba lelkész tel.: 06-20-824-4372; csaba.szakos@lutheran.hu.
Tóth Attila missziói lelkész, Szakos Csaba lelkész

Önerőből haladni

Kerékpározás-történeti kiállítás a FUGA Budapesti Építészeti Központban • Siklósi János veterán kerékpárversenyzőnek, tisztelettel

► **Bár első évtizedeimet a létező szocializmusban éltem – Csepel számomra nem elsősorban vörös. Úgy hatéves koromban feketé – ez édesanyámé volt, és nem értem fel az ülést, így állva teker-tem a hatalmas udvaron. Talán három év múlva zöld – hozzám illő, feles méret, és egy fotó tanúsága szerint életem büszkesége. Később piros – ezzel már hosszabb utakat is tettem a környéken, szülői felügyelet nélkül. Végül hamvas kék, versenykormány- nyal, váltóval, közép-európai eleganciával – és ifjú ház- as lobogással... (A mai lila- ezüst Magellan Hydra meg sem közelíti az ő báját.)**

Vannak kiállítások, amelyek szemé- lyes hangon szólnak a látogatóhoz. Talán azért, mert hirtelen dédanyánk szalonjába vagy nyári konyhájába csöppenünk. Vagy mert áldott emlé- kü tanárunknak is a kiállító művész volt a kedvenc festője. Esetleg – és ez a legszerencsésebb – a kiállított tár- gyak történetének fényében ma- gunkra találunk, otthon érezzük ma- gunkat. (Bár nem volt könnyű a FU- GA bejáratának közelében olyan gázcsövet találni, amelyhez hozzálá- colhattam a járművet. De hát nem vi- hetem be még egy róla szóló kiállí- tásra sem!)

A *FreeCikli* – *Égen-földön bringa* című kiállítás a Kiscelli Múzeum ta- valyi, nagyszabású anyagából ké- szült. Hogy mit is keres az építészet statikus csarnokában? Hát nemcsak a sorok között olvasva, de ki is mondva: ahogy az építészeti, telepü- lésfejlesztési, környezeti kérdések, úgy a városi kerékpározás is folyama- tos társadalmi diskurzus tárgya. Eh- hez kívántak a rendezők hozzájárul- ni. Mára a városi kerékpározás élet- formává lett: szavazattá a szabadság, a bátorság, a környezetvédelem, az önerőből való (és olcsó) közlekedés mellett. A kiállítás azonkívül, hogy extremitásokkal is szolgál, elsősorban ezt az utat mutatja meg.

Mit gondolnak a kedves – akár bringás, akár autós – Olvasók, ki hozta be az első lábbal hajtható jármű- vet hazánkba? Nagyjából 1828-ban *Wesselényi Miklós és Széchenyi István* egy Angliában, *K. F. Drais* modellje szerint gyártott draisine-t mutatott be Magyarországon.

A *Vasárnapi Újság* néhány évtized múltán már mint elérhető, fontos, ám gyerekjátéknak tűnő találmányról írva emlegeti a kengyelfutógépet, más- képpen velocipédet. A század végén pedig gyártani is kezdik Pesten és vi- déken a biciklit...

Először kisiparosok – például var- rógépkészítők – műhelyéből kerül- nek ki kerékpárok, mint Magyaror- szág első, fakerekes versenybringája is (1900 körül), amely a kiállításon tel- jes valójában megcsodálható!

1929-ben aztán *Weiss Manfréd* sorozatgyártásba kezd. Pedig eddig- re már klubok és egyletek alakulnak, kerékpáros önkéntesszázada van a hadseregnek, postások és inasok munkaeszközként használják a biki- lit, és az újságok is tudósítanak keré- páros balesetokról. Sőt az első „nagy- ban dolgozó” biciklitolvaj, *Vogl Izidor* rendőrkézre kerüléséről 1900-ban írnak a lapok!

Az elmúlt százttíz évből fotók, plakátok, slágerek bizonyítják a jár- gány népszerűségét. Hírt kap a láto-

gató a Millenáris Velodrom (az egyet- len hazai kerékpárpálya) építéséről, az 1928-as budapesti vb-ról, és eköz- ben csodálatos – magángyűjtőktől kölcsönzött – gépek között sétálhat. (Időnként erősen uralkodva magán, és gyakran tudatosítva: „A kiállított tárgyakhoz Ön se érjen hozzá!”)

Van például egy égkék Junior a há- ború utánról. Olyan szép, hogy nem volt kifizetődő a gyártása, így be is szüntették. Vagy egy légies Peugeot versenykerékpár az 1880-as évek- ből! A híres osztrák Waffrenrad fé-

A híres-hírhedt kerékpáros zászlóalja

nyes-fekete, férfiasan tökéletes. Vál- tós Csepel bringa az 1970-es évekből – a rányomott Pannonia márkajelz- sből tudni, hogy nyugati exportra készült.

Igazi közép-európai életrajza van egy harmincas években, kisipari mun- kával készült versenybiciklinek, amelyet a második világháború alatt – szükség- ből – közlekedési eszközzé alakítottak: széles nyeret, sárvédőket, túrakor- mányt kapott.

A „minimal art” a kerékpárgyártás- ban az idős olasz, *Pogliaghi* nikkele- zett versenygépe. A bácsi ma is üzi az ipart, névre szóló „műalkotásokat” ké- szít. A mintegy negyven kiállított bicikli közül egy fekete, kecses, női vá- zas Silberradot választanak az 1938-ban modernnek számító dobfékkel, nyersbőr nyereggel, mahagóni sárvé- dőkkel és a csomagtartóra szijazott kis vesszőbőrönddel.

Ha már a női váznál tartunk: a *Ke- rékpár-Sport* című lap 1889-ben in- dult, és 1897-től mellékletet jelente- tett meg *Kerékpáros Hölgyek Lapja* címmel. Az 1891–92-ben – az evan- gélikus – *Wohl Janka* szerkesztésé- ben megjelent *Szalon és Sport* rend- szeresen közölt kerékpározással fog- lalkozó cikkeket.

A nők nagyon hamar rákaptak a független, önálló közlekedés könnyed és új eszközére. És nem csak azért, mert *Fedák Sári* vagy *Karády Kata- lin* is ezzel jártak. „Világunk szépség- gel és románccal teli könyveibe a bi- ciklista fejezetről fejezetre, kötetről kötetre nyer beavattatást” – írta 1890-ben *Elizabeth Robins Pennel* amerikai újságíró, aki 1892-ben Londonból Berlinen át kerekézve érkezett Budapestre. (Milyen igaza volt már akkor, amikor az autók és vonatok száguldása még nem volt a maihoz mérhető!)

Nem véletlen, hogy a nők egyen- jogúsító kerékpározását az erkölcs nevében számtalan támadás érte. Még a nőgyógyászokat is hadba állí- tották a felháborodott erkölcsös- szök. A sportos, bicikliző nők ruha- tárából eltűnt a farpárna, a turnúr, majd a fűző is. Egyre rövidebbek let- tek a szoknyák, megjelent a nadrág- szoknya és – horribile dictu! – a nad- rág is. (Intimebb újítással a tízes évekre szemérmesen „bezáródtak” a 19. század hosszú szárú, nyitott női alsói. Ennek bájosan pikáns jelzése a kiállításon a bugyogókból fűzött, bi-

ciklilámpákkal működtetett, különös lampionsor.)

A női kerékpározás első évtizedei egybeestek a szavazati jogért, a tanu- lás jogáért, a törvény előtti egyenlő- ségért folyó küzdelmekkel, így nem lehet véletlen, hogy ez az erkölcs- ten és „felforgató találmány” a nők életében a szabadság és a kreativitás jelképe is lett.

De minek is nevezzük? Rövidítve: bi- caj? Kamaszosan: cajga, canga? Lazán: bringa? Puritánul: gép? Vagy anyáskod- va néven nevezzük, mondjuk: Lali?

Vagy a színe alapján: Piroska? *Kosztolányi* a kerékpár mellett voksol: „Az pe- dig épenséggel [sic!] érthetetlen előt- tem, hogy valakinek jobban tetszik a bi- cikli, mint a kerékpár, s védelmébe ves- zi a biciklit, a struflit, strimpflit és cumpli édestestvérét, ezeket a hátul- gombolós szavakat, melyeket egy fel- nőtt népek vissza kell utasítania.”

Van, aki másképp szereti: „Nem te- hetek róla, a kerékpár grammatika- ilag jó szó, de én valami olyan ízt ér- zek rajta, mint a távbeszélőn, valami hivatalos ízt, és szívesebben mondom ki a biciklit.” (*Schöpflin Aladár*)

Én inkább, ha tehetem, biciklizem. És ezzel sokat teszek – magamért meg az ökológiai lábnyomom csök- kentéséért. Ami nem csak a National Geographic ökonapijának a környé- kén fontos.

■ ZÁSZKALICZKY ZSUZSANNA

További információk: www.ng.hu, www.fuga.org.hu

A színészkirály kérdései

Latinovits Zoltán születésének nyolcvanadik évfordulójára

► **Nyár végi csönd van a balaton- szemesi temetőben. Egy-egy le- vél libben az ide tévedő széltől. Madár száll a közeli padra, cső- rében vékony ágacska. Az élet itt örök lázban és teremtésben lo- bog. Sírja előtt állok. A vaske- reszten vékony piros-fehér-zöld szalag. A tört márványkő meg- kopott a futó évtizedek alatt, az ezüst betűk és számok fölra- gyognak: „Latinovits Zoltán 1931. IX. 9. – 1976. VI. 4.”**

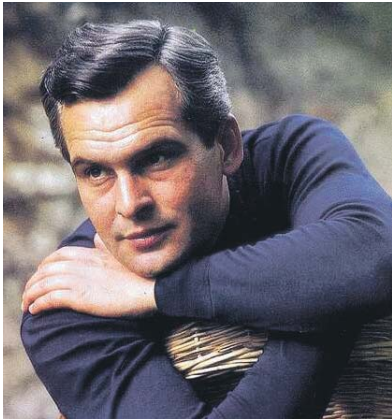
Sokáig egyedül pihent, de nemrég idős édesanyja és mindig segítő test- vére, *Bujtor István* is követte.

Ha élnének, együtt ünnepelhetnék a nagy, kerek születésnapot. De nem tudom elképzelni nyolcvanévesnek. És lehetetlen is. Latinovits mindig lo- bogva, megrázó erővel játszott. So- ha nem kímélte önmagát; mindig mélyről feltörő érzelmek és gondo- latok harmóniájával állította színpad- ra szerepeit. Emberi üzeneteit: elbot- lunk az illúzió és a valóság ellentété- ben, mint annyi küszködő társunk, de tennünk és teremtenünk kell.

Nézem a régi fotókat: *Márkus Lászlóval* együtt (1957, Debrecen), *Máté Évával* (1960, Miskolc), *Rutt- kai Évával* (1963, Vígszínház), *Nagy Attilával* (1967, Thália Színház), *Darvas Ivánnal* és *Szirtes Ádám- mal* (1966, *Hideg napok* című film)... A feledhetetlen *Szindbád*, a *Kárpá- thy Zoltán*, *Tóték*, *Az ötödik pecsét*, *Rómeó és Júlia*, *Mario és a varázsló*, a legcsodálatosabb: *Ványa bácsi*. És a legutolsó szerep: *A kutya, akit Bozzi úrnak hívtak*. Ma is elszorul a szívem, ha arra gondolok, hogy nagy színészünk – anyagi gondokkal és idegbetegséggel küszködve – estén- ként vastag, szőrös bundába bújva ugat és énekel!

Öt, bántásokkal teli év után az el- ső pesti fellépés sikerét ettől remél- te. Annyira fáradt és őrült volt, hogy nem érzékelte, a „gyógyító” taps es- téről estére fölcsendült. És a rajon- gó fiatalok, akik a lépcsőre, a földre

ülve hallgatták versmondását. Intve és óva, szinte beléjük égette a soro- kat: „Örzők, vigyázzatok a strázsán, / Az Élet él és élni akar...” A sorssal birkózó *Adynak* volt a rokona. És halljuk *Nagy László* háborgó gyászát

is: „Eb voltál, vagy nagyranőtt Krisz- tus? / Csak jó ripacs, vagy színészkí- rály?” Közöny és középszer ma is gondolkodik, az irigység most is munkál. Izgágának és megzabolázha- tatlannak tartották. De arról nem be- szélnek és nem is fognak, amiben makacs volt és hajlíthatatlan: a mun- kájában. Az újrakezdés bátorságában: 1971-ben elment Veszprémbe, hogy rendezhessen, könyvet ír hasson. Az 1973-ban megjelent *Ködszurkáló* részben önéletírás, műhelytanul- mány, részben napló jellegű „vitairat”. Ki volt Latinovits Zoltán? – kér- dezhetjük az emlékezés végén. Való- színűleg a legjobb magyar színész volt, talán Európa legnagyobbja. Ezt azok nevében mondom, akik még lát- hatták színpadon. Hiszen kíméletlen az idő, s csak filmjeivel emlékezik majd rá a közönség.

A nagy, kerek évfordulón sok virág lesz a sírján. Sokan megszólítják egymást, beszélnek róla. Csoda volt Latinovits. Jóakarátú emberekkel szövetekez; olyan színházról álmodó, ahol templomi figyelem van, s a sze- retet himnuszát éneklük. Ahol nem hiába hasít ki száz életet a maga egyetlen életéből, vigaszt, hitet tud adni a szépet tisztelőknak és sebes szívűeknek.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

HIRDETÉS

Hittankönyvsorozat a gyülekezeti és szórványhitoktatás számára

Szeretettel értesítjük a gyülekezeteket és a hitoktatókat, hogy megren- delhetik a *Keresztfa tiika tiündököl* című bibliai olvasókönyvet és a hoz- zá tartozó munkafüzeteket az 1–5. osztályosok számára, illetve a *Krisz- tus népe Isten nagy csodája* című egyházismereti tankönyvet és munka- füzetét a 6. osztályosok számára. A sorozat 7. része az egyetemes és ha- zai egyháztörténetet dolgozza fel 28 egységben.

A könyv a munkafüzetével együtt jól használható a gyülekezeti hitok- tatásban, hiszen röviden, lényegre törően mutatja be az egyház küzdel- mes történetét, elmélyítve a tananyagot kérdésekkel és feleletekkel, va- lamint megoldandó feladatokkal.

Megrendelhető a kiadónál, a veszprémi lelkészi hivatalban, vagy megvásárolható és megrendelhető a Luther Kiadónál, valamint a Huszár Gál papír- és könyvesboltban.

Mindig ügyelni fogunk arra, hogy a tankönyvcsomag minden egyes ré- sze évről évre, folyamatosan kapható és megrendelhető legyen.

(Várjuk a szíves megrendelést azoktól is, akik eddig még nem tanítot- tak ezekből a könyvekből.)

A kiadványok ára a kiadónál, Veszprém- ben:

- Olvasókönyv, 1–5. oszt. (B5, 272 o., fűzött, keménytáblás): 980 Ft.
- Egyházismereti könyv, 6. oszt. (B5, 76 o., ragasztott, puhatáblás): 380 Ft.
- Egyháztörténet könyv, 7. oszt. (B5, 78 o., ragasztott, puhatáblás): 380 Ft.
- Munkafüzet, 1., 2., 3. oszt. (A4): 380 Ft; Munkafüzet, 4., 5. oszt. (A4): 480 Ft; Munkafüzet, 6. oszt. (A4): 380 Ft; Munkafüzet, 7. oszt. (A4): 380 Ft
- Útmutató az oktató számára (B5): 380 Ft.

Tíz példánynál több rendelés esetén minden kiadványnál érvényes a 10%-os kedvezmény!

Szeretettel várjuk a megrendeléseket!

Isó Dorottya sorozatszerkesztő, Isó Zoltán és Magassy Zoltán, a Fraternitás Lelkészegyesület elnöksége

GOSPELFESZTIVÁL SOLYMÁRON

Keresztény zene mindenkinek

► A XI. nemzetközi gospelfesztiválnak augusztus utolsó szombatján adott otthont a solymári sportközpont. A hétórányi, Istent dicsőítő zenei élménnyel szabadtéri színpadon szolgáltak a válogatott – magyarországi (Vác, Miskolc, Budapest, Csákvár) és határon túli – fellépők. Idén a külföldi előadók Kárpátaljáról (*Credo*), Lengyelországból (*Sienna Gospel*) és Dél-Afrikából (*Mary Ann*) érkeztek. A rendezvényt záró produkciót – a katasztrófavédelmi szakemberek viharjelzése miatt – váratlanul be kellett költöztetni a fedett sportcsarnokba, ám *Bolyki Balázs* és csapata, a *Bolyki soul- és gospelkórus* szépen vette az akadályt: hangosítás és zenei kíséret nélkül is bezengették a csarnokot, és a dübörgő vastaps sem maradt el. A rendezvény alapító szervezőjével, *Jeney Erzsébet* rádiós műsorszerkesztővel beszélgettünk.

– Miben más az idei fesztivál, mint az eddigiek?

– Mint amikor egy gyerek az alsó tagozatból a felsőbe lép. Nagy álmok, nagy remények. Előkészület ez arra, hogy majd egyszer tizennyolc évesek, vagyis nagykorúak is leszünk. Az indulásnál a fő cél az volt, hogy az együtteseknek – függetlenül az ismertségtől és a szakmai szinttől – bemutatkozási lehetőséget adjunk. Voltak nagyon profik és nagyon kezdők.

Mára eljutottunk oda, hogy nagyon magas színvonalon játszanak a zenészek – mondjuk azok is, akik az első lépéseket itt tették meg a gospelfesztiválon. Reményeink szerint a tizennyalcadik évünket úgy fogjuk elérni, úgy leszünk érettségizők, hogy addigra már abszolút mértékben világsszínvonalú együtteseket tudunk színpadra állítani.

Egyébként most is vannak olyan magyar fellépőink, akik már határainkon túl is dicsőséget szereztek hazánknak, például a *Fráter kórus* vagy a *Lumen Christi*. Ez utóbbi együttes az elmúlt tíz évben mindig résztvevő volt, idén sajnos az utolsó pillanatban jött közbe valami, ami miatt nem hallhattuk őket. Mindkét csapat több aranydiplomát nyert rangos külföldi – ausztriai, illetve olaszországi – kórusversenyeken. Büszkeséggel tölt el, hogy a nagyközönség előtt itt mutatkoztak be először.

– Van egyéb küldetése is a fesztiválnak, mint az Istenről szóló zene átadása?

– Jó érzés – bár én csak a keretet teremtem meg ehhez –, hogy van egy közös misszióknak a *Pax Vobis* kórus vezetőivel. Régi áldásként kapcsolódik a rendezvényhez ez a kezdeményezés, amelynek lényege, hogy a kórus tagjai olyan, állami nevelőotthonban nevelkedő gyerekek, akik átmenetileg az élet árnyékosabb oldalára kényszerültek. Nagyon sokan ép és

akban nem látja biztosítottak a gyerekek otthoni nevelését, akik így kollégiumi életre kényszerülnek. Borzasztó még hallani is róla.

Ilyen körülmények mellett különösen fontos az a missziós cél, amelyet *Havasi Tibor*, a kórus vezetője – aki egyben a kollégium igazgatója is – vállalt, hogy ezeknek a gyerekeknek reményt nyújtson. A reménysugár kiinduló forrása a Biblia az evangéliummal és persze ezek a dalok, amelyeket a kórusvezető komponál és fantasztikus lelkesedéssel állít színpadra. A fesztivál elején elmondta, hogy új CD kiadására is készülnek, amelynek eladásából a gyermekotthonban felnövekvő utánpótlást akarják támogatni. Ez egy szép küldetés.

– Növekedést látok. Egyre több a külföldi a fellépők között is...

Jeney Erzsébetnek a fesztiválfüzetben látható portréja, amelyet – anno – Gáncs Péter püspök készített

– Valóban. Annak idején úgy indultunk, mint egy kis helyi fesztivál: egyértelműen a történelmi egyházak templomi, imaházi közösségeihez kapcsolódó ifjúsági együtteseket hívtuk meg előadónak. Később léptünk egy nagyot, amikor országossá duzzadt a fesztivál: eljött a *Sopron Gospel* vagy a nagyszerű pécsi *UniCum*

Trust in Jesus volt, őket követte a svéd *Mercy Gospel*, aztán a sor folytatódott a holland *Joany & the More Gospel* együttesel, amely már többszörös visszatérő vendégünk. Sőt *Joany* itt-étekor mindig szervez egy szakmai

Charly Horváth Nice és a tapolcsányi Pax Vobis

továbbképző workshopot is a jelenlévőknek. Eredeti terveink szerint fellépőink szakmai tréningje is szerepelni fog a későbbi programban.

Ezt követően sok külföldi előadó járt nálunk, például az Egyesült Államokból érkezett *Karen Carroll* és a *Mississippi Grave Diggers*, Suri-nából *Angelique*. Idén visszatérőként érkezett – a kiváló és sokoldalú *Anna Bajak* vezetésével – a *Sienna gospelkórus* Lengyelországból, valamint először találkozhatott a magyar közönség a dél-afrikai *Mary Ann*-nel.

– Mit tudhatunk róla?

– Mary az ottani tehetségkutató versenyek mindegyikét megnyerte. Sőt egy nemzetközi olajtársaság turnéjának vezéralakjaként egész Dél-Afrikát bejárta. Mivel most személyes vendégem, elég sokat megtudtam

róla az elmúlt napokban. Szülőföldje, Olifantshoek egy olyan völgy, ahol az elefántok világra hozzák a kicsinyeiket. A tizenhetedik század végén kétszáz francia hugenotta telepedett le a területen, akik maguk-

sen együtt élnek. Ő elsősorban misszionárius, az éneklést csak mellékesen műveli. Férjével együtt egy templomi közösség vezetői, ezen túl komoly szociális tevékenységet végeznek.

– Egyre inkább körvonalazódik, hogy ez egy rangos, nemzetközi fesztivál...

– A nemzetközi vendégek alapján már mondható, de nem szeretném, ha csak külföldi fellépőink lennének. Tavaly volt egy fotókiállításunk a tíz év képeiből, ezt idén a polgármesteri hivatalban is kitettük. A közönségképeket elnézve láttam sokféle egzotikus embert, kicsiket is szép számmal. Megfordultak itt sok helyről. Mivel Solymár sváb község, ide főként németek, osztrákok – akik sokszor rokonok – látogatnak. Külföldiek mindig vannak a rendezvényen.

Sokan szeretnének egy többnapos rendezvényt, de sajnos ezt egyelőre anyagi okok miatt nem engedhetjük meg magunknak. Egyelőre úgy néz ki, hogy a piaci szereplők fókuszában nem az ilyen egyházi jellegű alkalmak állnak – nagyon nagy tisztelet a kivételnek.

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS

A gospelfesztivál evangélikus vonatkozásai

Thurnay Béla lelkész a helyi evangélikus közösség vezetőjeként mondja el minden évben a megnyitó imádságos szavait, és tolmácsolja a gyülekezet köszöntését a résztvevők felé.

A fesztivál kiadványának köszöntőjét *Gáncs Péter* evangélikus püspök által készített portré illusztrálja. A püspök a kép készítésekor még nagy-tarcsai lelkészként készített rádióműsort és volt rendszeres látogatója a rendezvénynek.

A pilisi evangélikus *Izsóp* együttes tipikus afrikai gospelzenéje többször is megszólalt a solymári alkalmakon. (A zenekar egyéb kötelezettségek miatt idén nem tudott eljönni.)

A misszionárius énekes

► **Mary Ann európai lemezbemutató turnéjának magyar állomásaként a solymári gospelfesztivál egyik sztárvendége volt. A szerény énekesnő nem kérkedik tehetségével, pedig több kontinensen is koncertezett már nem kis sikerrel. Ő nem embereknek énekel – mint mondja, nem is énekes, hanem misszionárius. Számára az ének misszió és Isten dicsőítése. Az első magyarországi fellépés után beszélgettünk vele.**

– Nemcsak énekes, hanem misszionárius, lelkigondozó, gyülekezeti előjáró, szőlősgazda, és ki tudja még, mi mindennel foglalkozik. Élete mely területét érzi a legfontosabbnak?

– Talán az éneklés az első szerelmem, de nem ez a munkám. Nagyon bonyolult lenne rangsorolnom a tevékenységeimet. A munkám is nagyon fontos számomra. Szociális tevékenységemmel embereken segítek, pásztorként a gyülekezetben is helyt kell állnom. A közösség kész arra, hogy támogasson a misszióban. Ez sok dolog, de igyekszem megfelelni.

– Először tartózkodik Magyarországon. Milyen benyomásai vannak a magyarokról, a magyar keresztényekről? Mennyiben más a keresztények vérmérséklete itt, mint otthon?

tudják, de nálunk is nagyon sokféleképpen imádják az Urat a keresztények. Vannak, akik csendesen, és vannak, akik nagyobb hangerővel. A családomban, melynek tagjai főleg földművesek, inkább a csendesebb, nem annyira hangos dicsőítés a megszokott, hasonló ahhoz, amit itt látok.

– Kinek énekel?

– Mindig Jézusnak énekelek. Ő az első. Nem gondolok közben az emberekre, csak Istenre. Hiszem, hogy az én koncertjeim Isten „tulajdonában” vannak, neki énekelek – ha az emberek is élvezik ezt, akkor szeretettel várom és fogadom őket, hogy

hallgassák vagy csatlakozzanak. Mindennek róla kell szólania. Persze sok emberhez el lehet juttatni a jó hírt az énekeken keresztül. Dél-Afrikában és más országokban is sok fellépésem van, de mindig az Úrnak énekelek.

– Misszionáriusként főleg milyen területen tevékenykedik?

– Nagyon sok a szegény ember Afrikában. A szegényeknek még inkább szükségük van támaszra, Jézus örömhírére. Egyeseknek Jézus minden, amijük van. Közöttük is dolgozom, és a sorsukról a közvéleményt is tájékoztatom. Együtt a társadalom többet tehet. Adományokat is viszünk a szegényeknek, de a legnagyobb adomány a hit. Akkor tudok adni, ha van miből. Jézust szeretem, így van.

Ha imádkoznak a missziós munkámért, akkor kérjék Istent, hogy nyissa meg az emberek szívét! Jó lenne, ha nemcsak az agyukkal fognák fel azt az üzenetet, amellyel hozzájuk megyünk, hanem a szívükkel is. Ez a legfontosabb számomra. Több országban – például Szomáliában – nagyon nagy a szegénység, az emberek éheznek. Fordítsa sorsukat jobbra Istenünk, és tudjunk szolgálni feléjük is az igével! A testvérek közötti határokon is túlnyúló kapcsolat pedig mélyüljön el és teljesedjen ki a szolgálatban!

■ TOM KÁROLY

A miskolci Fráter kórus

egészséges családból kerülnek be manapság, a huszonegyedik században nevelőotthonba azért, mert például a bankhitelek bedőlése következtében a gyámhatóság a további-

Laude együttes, és az ország több pontjáról is érkeztek vendégeink. Majd volt egy harmadik lépcsőfok, amikor nemzetközivé váltunk. Első külföldi előadónk az olaszországi

Ez az a nap! az arénában

Kiemelt vendég a Jesus Culture Band

► Október 2-án, vasárnap délután 5 órakor a Papp László Budapest Sportarénában az év egyik legnagyobb szabású ökumenikus keresztény találkozója veszi kezdetét. A tizenegy éve tartó *Ez az a nap!* rendezvények idei eseménye a korábbiakhoz hasonlóan Isten dicsőítését és az ő szeretetéről szóló tanúságtételt helyezi a középpontba. A magyar keresztény zene képviselői mellett Bőjte Csaba is megszólal a színpadról, az est egyetlen nem magyar ajkú zenekara pedig az utóbbi évek legkeresettebb keresztény együttese, a *Jesus Culture Band* (USA) lesz.

A 2000 óta zajló Ez az a nap! rendezvény-sorozat alap gondolata a keresztények egységének megjelenítése a közös imádságban és dicsőítésben. A szervezők szerint fontos, hogy legyenek nagy, ünnepi találkozók, amikor a különböző egyházakhoz és keresztény közösségekhez tartozó testvérek együtt dicsérik Istent, és imádkoznak a magyar nemzet megtéréséért. E találkozó méltó helyszíne lesz idén – a Kisstadion, a Hősök tere és a Margitsziget után – az ország legnagyobb fedett csarnoka, a Papp László Budapest Sportaréna.

A csarnok kapui október 2-án, vasárnap 16 órakor nyílnak meg. Az érdeklődők még a kezdés előtt megtekinthetik a Misszió Expó standjait a keresztény hit terjesztésével foglalkozó intézmények, missziós szolgálatok kiállításával. A nagyszínpad programja 17 órakor kezdődik csakúgy, mint a gyermekek számára megnyíló interaktív játszótér. A tizenkét éves aluli gyermekek számára egyébként nem kell jegyet vásárolni, ők ingyen léphetnek be – illetve egy jó állapotban lévő játék ajándékozásával, amelyet a kapuknál gyűjtenek majd Bőjte Csaba erdélyi gyermekotthonainak lakói számára.

A nagyszínpad programja *Prazsák László* nyitódala után a kárpátaljai Amaro Del roma dicsőítő zenekar koncertjével kezdődik a cigány–magyar szolidaritás és megbékélés jegyében. Őket a magyar dicsőítő zene két dinamikus és minden értelemben „lelkes” éneke, *Csiszér László* és *Pintér Béla* követi. Bőjte Csaba ferences testvér buzdító gondolatai és az ökumenikus imádság után az erdélyi gyermekotthonok, illetve a Baptista Szeretetszolgálat céljaira tartanak gyűjtést.

Hét órakor pedig színpadra lép az amerikai Jesus Culture zenekar, amely Londont, Párizst, Amszterdamot, Berlint, Zürichet és Koppenhágát érintő európai turnéjának legkeletibb helyszínékként ejti útba Budapestet.

Mi teszi különlegessé ezt a tizenkét éves működő, de még mindig huszoneves tagokból álló csapatot? Az, hogy zenélés közben minden hangjukat, testük minden porcikáját odaadják, felajánlják az Úrnak. Olyan mélységesen élnek át Isten sze-

retetét és jelenlétét, hogy ebbe a többi jelenlévőt is be tudják vonni.

Az amerikai csapat vágya, hogy lásák az ifjú generáció változását, ahogyan a dicsőítés az életük része lesz, és mélyebbre vezeti őket az Istennel való közös életben. Ahogyan elmondják, minden daluk mély istenélményből született. Fontos számukra, hogy kiemelkedő minőségű, kreatív és dinamikus zenét játszzanak – elmondásuk szerint a *Delirious* és a *Morning*

utánozhatatlan erővel és szenvedéllyel szólnak meg a csapat legismertebb számai, a *Your Love Never Fails* vagy a *How He Loves*, amelyek videóját öt és fél millióan látták eddig a világhálón.

Budapesti látogatását a Jesus Culture nem egyszerű koncertnek tekinti, nem csupán eddigi hat CD-jük dalait akarják elénekelni, hanem olyan „megújulási alkalmat” szeretnének tartani, amelyben helyet kap majd a

Star hatott rájuk a legmélyebben –, de az első szempont náluk, hogy mindkettőben ott legyen Isten jelenléte.

„Keressük őt, arra törekszünk, hogy megismerjük őt, hallgassuk, amit mond, nézzük azt, amit tesz, és a partnerei legyünk” – nyilatkozta *Kim Walker-Smith* vezető énekesnő, akinek kissé fátyolos, telt hangján

tanúságtételt, az igehirdetés és a közös imádság is.

A rendezvény a *Reménység fesztivál* hivatalos előrendezvénye. További információt a www.ezazanap.hu weboldalon találnak, ahol jegyet is vásárolhatnak. Jegyek kaphatók továbbá az ismert jegyirodákból is.

► Ez az a nap! team

HIRDETÉS

A Luther-rózsa színei

Anyanyelv – egyház – nemzet

A Magyar Evangélikus Konferencia tanulmányi konferenciája
2011. szeptember 30. és október 1. között
a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban

Szeptember 30., péntek

- 17.00: Érkezés, regisztráció, a szobák elfoglalása
- 18.00: Vacsora
- 19.00: Nyitóáhitat – id. Zászkaliczky Pál – általános bevezetés
- 19.30: Írott betűvel és hirdetett igével a megmaradásért – Bence Lajos író, szerkesztő és Gabrijela Bence gyülekezeti felügyelő (Alsólendva, Szlovénia)
- 21.00: Egyházi turizmus – beszámoló és ötletbörze – Kocsis István
- 21.30: Esti imádság – Hafenschner Károly

Október 1., szombat

- 8.00: Reggeli áhitat – Gáncs Péter püspök
- 8.30: Reggeli
- 9.15: A négy nyelvű reformáció a Kárpát-medencében – Csepregi Zoltán egyháztörténész-professzor (Evangélikus Hittudományi Egyetem)
- 10.30: Kávészünet
- 11.00: A múlt terhe, a jelen gondja, a jövő lehetősége a szlovák–magyar kapcsolatokban – Demmel József doktorandusz történész (Eötvös Loránd Tudományegyetem)
- 12.30: Ebéd
- 13.30: Kerekasztal-beszélgetés – vezeti Fabiny Tamás püspök
- 15.00: Záró istentisztelet úrvacsorával – Fabiny Tamás püspök

Szeretettel várjuk a téma iránt érdeklődő testvéreinket. A részvételi díj szállással, teljes ellátással: 5400 Ft.

Jelentkezni szeptember 20-ig lehet postai levélben az oktatási központ címén (8253 Révfülöp, Füredi út 1.), illetve e-mailben a revfulop@lutheran.hu címen.

A SVÉD KAPCSOLAT – SVERIGE FORBINDELSE

Értékek és kapcsolatok

Negyedik svéd–magyar lelkészkonferencia

► Vadstena különleges hely. A gyönyörű Vättern tó partján fekszik, ahol az elcsendesedésre vágyók gyönyörködhetnek a természet szépségeiben, és átérezhetik az ódon templomban tartott alkalmak hangulatát. Vadstena a tizennegyedik században jelent meg a spirituális térképen, amikor *Szent Brigitta* rendet alapított ott; ennek hagyományát a svédek máig őrzik. Napjainkban ökumenikus lelki központként működik, ahol szeretettel fogadják a zárandokokat és az evangélikus népfőiskolára érkezőket. A népfőiskola adott otthont augusztus 30. és szeptember 3. között a negyedik svéd–magyar lelkészkonferenciának, melyet 2005 óta kétévente rendeznek meg, svéd és magyar helyszínen felváltva.

A svéd csoportot most először vezette a tavasszal beiktatott új linköpingi püspök, *Martin Modéus*; ő javasolta a találkozói ideje témáját.

A lelkészi szolgálat fontos területeiről, azaz az istentiszteletéről, az úrvacsoráról és a keresztségről volt szó izgalmas teológiai és gyülekezeti összefüggésekben. Komoly, mély és tanulságos eszmecsere folyt a lelkészek között. Kiderült, hogy bizonyos kérdéseket ugyanúgy látnak, például azt, hogy az Úrral és az egymással való közösség megélése, valamint a személyes hittapasztalat milyen fontos a különböző alkalmakon, de egyes esetekben a svéd testvéreknél – többségi helyzetükből adódóan – más összefüggések a hangsúlyosak.

Náluk általános gyakorlat a közösségépítés egyik formájaként az alkalmak utáni kávézás, beszélgetés. Nálunk vajon melyik gyülekezet mer kibővíteni néhány padot a templomból, hogy helyet adjon egy ilyen közösségi térnek? Számukra komoly feladat a sok laikus szolgálattevő felkészítése az istentiszteleti szolgálatra, míg hazai lelkészeink közül sokan azzal küzdenek, hogy teljesen egyedül vannak a szolgálatban, mert a gyülekezeti tagok nem hajlandók például igeolvasást vállalni. A svéd szolgatár-

háti Sándor, Deák Ágota, dr. Fabiny Tibor, dr. Joób Máté, Szabó András, Tóth Márta, dr. Varga Gyöngyi és e sorok írója) vezetője a hazai liturgiai vitára utalva arra mutatott rá, hogy jó lenne, ha az istentiszteletet nem harci területnek tekintenék, hanem az értékek és kapcsolatok felől közelítenék meg.

A konferencia egyfajta lelkigyakorlat is volt. A küldöttség tagjai részt vettek és szolgáltak a reggeli és esti áhítatokon, de eljártak a helyi templomban naponta háromszor tartott hosszabb-rövidebb imaórákra is, melyeken – a helyi hagyományok miatt – a liturgikus szövegek domináltak. A svéd lelkészek, akik közül többen a saját gyülekezetükben nem gyakorolják a zsolnározást, nagy várakozással vitték el magyar társaikat Linköpingbe, mert éppen azokban a napokban tartott előadást és vezetett vesperát a püspökség katedrálisában a francia *André Gouzes*, a gregorián éneklés egyik mai mestere.

A Déli és a Linköpingi Egyházkerület közötti kapcsolat megteremtésének jövőre lesz a tizenötödik évfordulója, s ennek alkalmából Gáncs Péter meghívta Magyarországra svéd püspöktársát. Itt az ideje azonban annak is, hogy e partneri kapcsolat

sak arra törekednek, hogy a keresztelezés ne külön családi alkalom legyen, hanem gyülekezeti, nálunk ennek természetes helye van a vasárnapi istentiszteleten.

A Martin püspök által megfogalmazott alapelv, miszerint elsősorban nem a formákat, hanem az alapvető értékeket kell meghatározni, a konferencia során gyakran előkerült. Talán a magyarok sajátossága, hogy sokszor vitatkoznak úgy a kereteken (melyek természetesen fontosak!), hogy nem vizsgálják meg a teológiai, biblikus alapokat.

Gáncs Péter elnök-püspök, a magyar delegáció (*Aradi György, Cser-*

a püspökök és lelkészek mellett a gyülekezetek és intézmények szintjén is élővé váljon. Friss gyümölcse a mostani lelkészkonferenciának, hogy megkezdődtek az egyeztetések e téren.

Az utolsó vadstenai estén a lelkészek közösen megnézték a svéd–magyar focimeccset. Előtte Gáncs püspök a magyar sajtót idézte: „A magyaroknak több a reményük, mint az esélyük.” Jó volt megállapítani, hogy – a futballtól elvonatkoztatva – a magyar és a svéd evangélikus lelkészeknek egyaránt van reménységük és esélyük.

■ HULEJ ENIKŐ

NORSK FORBINDELSE –
A NORVÉG KAPCSOLAT

Mesés ország: az üveghegyen is túl...

► A norvég egyház vendégeként idén először kapott lehetőséget tizennégy evangélikus fiatal – közöttük e sorok írója –, hogy az Északi Evangélikus Egyházkerület egyházmegyéinek képviselőjeként tíz csodálatos és élményekben gazdag napot tölthessen augusztus közepén Norvégiában. Az utazást – amelyre három felnőtt: Pál Marietta, Huszák Zsolt és Blatniczky János Dániel kísért el bennünket – az Északi Egyházkerület és a norvégiai Møre og Romsdal-i egyházkerület testvérkapcsolata tette lehetővé. Az ifjúság részéről is erős ez a kötelék, hiszen 2008-ban először egy háromfős norvég csoport látogatott Magyarországra a Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozóra, tavaly pedig már tizenhét fiatal láthattunk vendégül Norvégiából fesztiválunkon.

Augusztus 11-től 22-ig több várost, szigetet ismerhettünk meg. Élvezhetjük a norvégok vendégszeretetét, amikor családoknál szálltunk meg, vagy amikor a norvég egyház tagjai, munkatársai, fiataljai láttak bennünket vendégül. Új barátságok szövődtek a magyar és a norvég ifjúság között, és régi barátságok is megerősödtek. Házigazdáink – Liv Anne Vestbøstad Bjerkeland és Christfried Kaul –, a kerületi püspöki hivatal munkatársai Moldében, és együtt szervezték meg rendkívül változatos programjainkat.

Első benyomásunk Norvégiáról az volt, hogy bármennyire szépek és

kis sütit a tábortűzben, sőt kemencében kis csokis-mazsolás kalácsot is.

A norvég szokásokhoz híven sokat kirándultunk, többek között ragyogó napsütésben a gyönyörű Rundéba, „a madarak szigetére”. A táj és a kilátás hihetetlen volt, láthattuk Isten csodálatos teremtetését: a tiszta kék tenger, a sziklák, a hegyek, az erdők mind-mind olyanok voltak, akár egy mesében. Olyan helyekre is elvittek minket, ahol a norvégok többsége sem járt, ilyen volt Ytste Skotet és Veøya, „a szentek szigete”.

Ytste Skotet egy régi farm egy hegy tetején; ma már skanzenként működik, ahol az emberek úgy tölthetnek el egy-két napot, mint a régi „vikingek”. Alig hittünk a szemünknek, amikor egy földbe ásott gödörben néhány forró kő segítségével sütöttük meg a vacsoránkat, és az eredmény még ízletes is lett... Az éjszakát egy pajtában töltöttük, szénában aludtunk. Bár a farmig való följutáshoz szükséges hegymászás nem volt könnyű, de megérte az életre szóló élményekért.

Az egyik „üveghegy” Moldében

Több városban is megálltunk, sétáltunk Ulsteinvikben, áhítatot tartottunk a kicsi, de gyönyörű templomban. Ålesundban istentiszteleten is részt vettünk, majd megmásztuk azt a 418 lépcsőfokot, amely felvezet Fjellstua-hoz, ahonnan látni lehet a tengert, a várost, a fjordok közötti szigeteket, a kompokat, amelyeken mi is sokszor utaztunk, és a hegyeket, amelyek mindenhol ott vannak. Innen szálltunk föl

a tengerjáró hajóra, amelynek panorámás ablakaiból és fedélzetéről csodás kilátás nyílt a fjordokra.

Moldében a legjobban a templom alagsora tetszett, amely tökéletes ifjúsági terem: van egy kör alakú társalgó, továbbá léghoki, biliárdasztal, csocsó- és pingpongasztal, mászófal (!), táncterem, konyha, étkező, találó és egy színpad, ahol este a norvég és a magyar fiatalok is énekeltek hangszeres kísérettel. A másik moldei különlegesség a Sub Urban nevű ifjúsági kávézó, ahol a keresztény fiatalság találkozik, koncertezik. Ide is meghívtak minket, itt is lehetőségünk volt a színpadon énekelni, miután két csoportban beszélgetős délelőttöt töltöttünk együtt a moldei hivatalban dolgozó munkatársakkal.

Egy nagyon barátságos kisvárosban, Voldában töltöttük az utolsó há-

A Sub Urban ifjúsági kávézó

Kedvenc városom Molde, ahol két éjszakát töltöttünk. Egyik nap meglátogattuk a már említett szentek

rom napot, a helyi gyülekezeti házban szálltunk meg. Itt megismerkedtünk a helyi Ten Sing kórus fiatalja-

„Ugráltunk a boldogságtól” – tengerjáró hajón Molde felé

szigetét, ahol a legrégibb keresztény sír található, és bejártuk a zarándokutat, amelynek jelzése egy pillangó, a feltámadás jelképe. A sziget már ötven éve lakatlan, de évente elvisznek oda fiatalokat, hogy lássák mindazt, amiben nekünk is részünk volt.

ival, akikkel egy vidám, éneklős-játársós estét töltünk együtt. Őket is, és a moldei ifjúság tagjait is hívtuk a következő Szélrózsára; reméljük, lesz még lehetőségünk találkozni velük itt, Magyarországon.

■ SZALAY ANDREA

Norvég oltártér Ålesundban

Ålesund – Norvégia Velencéje

tiszták is a távolsági buszaik, nem lehetnek annyira kényelmesek, hogy az ember három-négy óránál többet aludjon rajtuk. De a táj még a buszból is csodálatos volt. Láthattuk, ahogy a nap kibújik a hegyek mögül, aranyszínűre festve a tájat.

Külföldi vendéglátóink már legelső nap meghívtak az ulsteinviki Osnes Beachre, a hófehér homokú tengerpartra. A többség csak bokáig merészkedett a tengerbe, de ketten a fürdést is bevállalták, bár csak pár percig bírták az alig tizenöt fokos vizet. Itt szereztük első gasztronómiai élményünket is: a grillezett lazacot a part menti halászkunyhóban készítették el nekünk. Az út során egyébként sokszor ettünk halat, különböző módokon elkészítve; az Ulsteinvikben rendezett hajófesztiválon például még halburgert is kóstolhattunk! Továbbá sütöttünk narancshéjban cso-

Norvégia egyik csodaszép skanzenje – Ytste Skotet

„Bemerítéssel” keresztelt meg egy gyermeket – evangélikus liturgia szerint – az alsógödi evangélikus templomban Szeverényi János. A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) országos missziói lelkésze július közepén részesítette a keresztség szentségében Kis Kende Gáspárt, akinek édesanyja református testvéregyházunk tagja. Az alábbiakban a Hid magazinban is rendszeresen publikáló édesapa gondolatait osztjuk meg olvasóinkkal.

Bemerítés, keresztség: „szól a szkriptúra”

„*En ugyan vízzel keresztellek titeket, de eljön az, aki erősebb nálam, és én még arra sem vagyok méltó, hogy saruja szíját megoldjam: Ő majd Szentlélekkel és tűzzel keresztel titeket...*” (Lk 3,16)

Ahol a Bibliánk keresztséget, keresztelést említ, ott az eredeti szövegben a bemerítés szó szerepel. Bizonyára megvan az oka, hogy miért a keresztelés szót használták a fordítók immár évszázadok óta, de ha véletlenszerűen megkérdeznénk tíz, templomba járó ismerősünket, a nagy többség bizonyára nem tudná, miért. Én sem tudom.

De mit is jelentenek a szavak? A keresztelés szó hallatán egy templombelső képe sejlik fel előttem, amelynek oltárterében egy lelkész és néhány felnőtt áll körül egy kisbát, akinek a fejére alig látható módon

épp vizet hintenek vagy – még kevésbé látható módon – nedves ujjal keresztet rajzolnak.

A bemerítés szó elhangzásával egyidejűleg legalább egy kádnyi víz jelenik meg előttem, alámerülés, szinte hallom a víz loccsanását, amely aztán lefolyik az előbukó ember háján és arcán, aki fúj egyet, prüszköl, és megtörli a szemét. Rádadásul a szónak – a kereszteléssel ellentétben – a hétköznapiakban is könnyen tudunk értelmet tulajdonítani. *Belemerülünk* az olvasásba, a játékba vagy épp a munkába. Talán pont ez lehetett az eredeti szándék: az egyébként használatos kifejezéssel valami Istennel összefüggő dolgot leírni: a vízbe való belemerülést kövesse Isten Szentlelkébe való belemerülésünk.

Én azért kértem, hogy a fiaim „keresztelése” alámerítéssel történ-

jék, hogy megmaradjon ez a szimbólum. A test fürdője szimbolizálja a lélek fürdőjét. Ez így valóban látható és egyértelmű jel: könnyedén érthető belőle az, amire Keresztelő János utalt Jézussal kapcsolatban: „En ugyan vízbe merítelek be titeket, de eljön az, aki erősebb nálam, és én még arra sem vagyok méltó, hogy saruja szíját megoldjam: Ő majd Szentlélekbe és tűzbe merít titeket.”

■ KIS FERENC BALÁZS

FOTÓK: LÁNSZKI CSÉNGE

Sikeressé válni azáltal, hogy másokat sikeressé teszünk

A *szolgáló vezetés* témában végzett kutatásom során egy idézetre bukkantam, amelyet *J. Carla Northcutt* egyetemi oktatónak tulajdonítanak. Meglátása szerint: „Számos vezető azt szeretné elérni, hogy az emberek nagyra becsüljék őket. Ezzel ellentétben a sikeres vezetőnek az a célja, hogy az emberek önmagukat becsüljék nagyra.”

Érdemes ezen egy kicsit elgondolkodni. Ha a mai üzleti és szakmai világban egyáltalán szóba kerül a *szolgáló vezető* fogalma, úgy tűnik, alapvetően a következőt értik rajta: „En vezetek, te pedig szolgálj. Tehát azt kell tenned, amit mondok.” Dr. Northcutt azonban hangsúlyozta, hogy az igazán sikeres vezető ismertetőjele nem az, amit ön maga elér, hanem az, aminek az elvégzésére felkészít, és amire felhatalmaz másokat.

Erős egyéniség szükséges ahhoz, hogy valaki akkora személyes biztonságban érezze magát, amely lehetővé teszi mások szakmai karrierjének elősegítését. A valódi szolgáló vezető folyamatosan keresi a lehetőségeket, hogy másokat segítsen és bátorítson, támogassa beosztottainak személyes és szakmai életpályáját.

Sok vezető nem biztos a pozíciójában; vagy fél, hogy valaki ki akarja túrni az állásából, ezért arra összpontosít, hogy mások hogyan járulhatnak hozzá a róla alkotott pozitív képhez. „Az a dolgok, hogy jó vélemény alakuljon ki rólam” – hallottam egyszer egy vezetőt a csapatával beszélni. Azonban kérdés: ez az énközpontú gondolkodás elősegíti-e, hogy mindenki a maximumot hozza ki magából?

Válhatunk-e úgy is sikeressé, hogy másokat is azzá teszünk? A Biblia számos helyen beszél erről a lehetőségéről. Pál apostol, a korai egyház egyik legelső vezetője jól ismerte ezt a vezetési elvet. A *Korinthusiakhoz írt első levél* 10. fejezetében, a 24. versben azt tanácsolja a követőinek: „Ne keresse senki a maga javát, hanem a másét.” Szépen hangzó gondolat, ami után lehet vágyakozni, de realitásnak tekinthető-e a mai globális piacon, ahol az számít, hogy „mit tétl értem a legutóbb”?

Még ha több mint kétezer évvel ezelőtt íródott is a fenti idézet, a Biblia érvelése szerint többet jelent egy nemes gondolatnál. Ténylegesen a vezető elsődleges céljai között kell szerepelnie. Például az *Újtestamentum* egy másik részében Pál apostol ezt ír-

ja: „*Semmit ne tegyetek önzésből, se hiú dicsőségvágyból, hanem alázattal különbnek tartsátok egymást magatoknál; és senki se a maga hasznát nézze, hanem mindenki a másokét is.*” (Fil 2,3–4)

Egy másik apostol, a Jézus első követői közé tartozó Péter szintén ezt a meggyőződést képviselte, amikor intette a híveket: „*Alázzatok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején.*” (1Pt 5,6) Más szóval, ha sikeres vezetővé akarunk válni, kereszünk a módját, hogyan tudjuk szolgálni és felemelni a körülöttünk lévő embereket. Ebben a folyamatban saját pozíciónk azoknak a sikerei révén épül, akiket vezetünk.

A legnagyobb vezető, Jézus Krisztus nem csupán kifejezte a szolgáló vezetésbe vetett hitét, hanem mélyreható példát adott: „*Mert az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáltson, és életét adja váltságul sokakért.*” (Mk 10,45)

Ha ez a vezetési elv ennyire fontos volt Jézusnak, akkor számunkra is fontos kell legyen.

■ RICK BOXX

Forrás: Monday Manna

Kapafitnessz

„Ha Gyulára tervezel egy kis kiruccanást, akkor a fürdőzés mellett a legújabb mozgásformával, a kapafitnessszel is megismerkedhetsz. Lovas kocsin viszik a »sportolókat« reggelente a határba, ahol az izomlázat a kapálás okozza. Természetesen szakemberek tanítják be a helyes kapaforgató technikát, és a jutalom se marad el: néhány katona szalonna. www.gyulavaros.hu”

A fenti hirdetés enyhén szólva is mosolyra fakasztott. Ha a lapot, amelyben olvastam, április elsején vettem volna kézbe, bizonyosan úgy hittem volna, csupán tréfáról van szó. Ám mivel a figyelemfelhívás most, a nyár derekán került elé, vélelmeztem, hogy ez nem vicc...

Csakis valóban komoly lehet az ügy, gondoltam, hiszen élelmes nép a magyar. Bárki legyen is az ötletgazda, nem tett mást, mint hogy egy nagyon is valós igényre alapozott. Hiszen – tudjuk jól – igencsak mozgásszegény életmódot folytat a városi ember, nagy szüksége van a változásra, változtatásra. Arra, hogy megfelelő lépéseket tegyen egészsége megőrzése érdekében. Mivel sokan szeretnek és szeretnek mindig valami újat kipróbálni, hát miért ne épp ezzel a „népies kezdeményezéssel” éljenek?

És mégis... Számomra valahogy furcsa lenne az, ha valaki például a fővárosi aszfaltdzsungelből azért látogatna Békés megyébe, hogy ott a határban kapáljon, nem messze olyanoktól, akik számára a földművelés nem egyfajta testedzés, hanem szó szerint véres verejtékkal keresik a kenyerüket... „Ők vajon

egyetlen pillanatra sem jutottak korunk gyermeke, a lelkes testépítő eszébe?” – merült fel bennem az első kérdés, majd szinte azonnal egy második gondolat is: nevezetesen az, hogy mindez nem ellenük, hanem az „eltunyult városiak” ellen irányult, akikről a „kapálás eme furfangos mestere” úgy véli, a siker garantált, hiszen közülük sokan úgyis „szinte minden” fogyasztó csodaszerre/módszerre hajlandók áldozni...

Mindezek persze csupán feltételezések. Egy bizonyos: nekem – a hirdetés olvastán – mintegy „végkövetkeztetésként” a bűneset, annak következményei, illetve orvoslása jutottak eszembe, amikor így szólt az Isten: „*Az embernek ezt mondta: »Mivel hallgattál az asszony szavára, és etél a fáról, jóllehet megtiltottam, hogy egyél róla, a föld átkozott lesz miattad. Fáradtsággal szerzed meg rajta táplálékodat életed minden napján. Tövist és bojtortjánt terem számodra. A mező fűvét kell enned. Arcod veritékével eszed kenyeredet, amíg vissza nem térsz a földbe, amiből lettél. Mert por vagy, és a porba térsz vissza.«*” (1Móz 3,17–19; katolikus fordítás)

„...az az Isten előtti megigazulás, amely a Jézus Krisztusban való hitből ered, és amely minden hívőnek szól. Ebben nincs különbség. Mert mindnyájan megkezdtek, és nélkülözik az Isten dicsőségét. Megigazulásukat azonban ingyen kapják, Isten kegyelmének erejéből, Jézus Krisztus megváltása árán...” (Róm 3,22–26; katolikus fordítás)

■ GAZDAG ZSUZSANNA

HETI ÚTRAVALÓ

„*A megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölgő mécsest nem oltja el.*” (Ézs 42,3)

Szentháromság ünnepe után a 12. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéi az Úristen iskolájának megigazulás- és gyógyítástanával ismertetnek meg. Isten igazít meg, az Úr a mi gyógyítónk a bűn betegségéből! Kérd: „En Istenem, ments meg engem a gonosz kezéből!” (GyLK 721) Ne hagyj el engem, légy erős kőváram! „Kegyelemből tartattatok meg, hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez.” (Ef 2,8; LK) *Dr. Luther*, a Szentírás professzora tanítja: „Isten ingyen kegyelméből megigazítja, igaznak nyilvánítja a bűnös embert. Igazsága nem a magáé, hanem Istentől származó. Krisztus igaz volta ez, melyet Isten nekünk úgy számít be, mintha a miénk volna.” Máté így folytatja heti igénk idézését: az Úr szolgálja, Jézus győzelem viszi az igaz ítéletet, és az ő nevében reménykednek majd a népek (lásd Mt 12,20–21). Betegségeinket is ő viselte, aki egyelőnyegű az Atyával: „*Mert én, az Úr, vagyok a te gyógyítód.*” (2Móz 15,26) És isteni hatalma jelül Jézus egy szavával – „*Effata, azaz: nyílj meg!*” – gyógyított. „*Mindent helyesen cselekedett: a süketeket is hallóvá teszi, a némákat is beszélővé.*” (Mk 7,34.37) És ő térítette meg Saul, s tette választott eszközévé, a pogányok apostolává. „*En vagyok Jézus, akit te üldöztél.*” Pál három nap múlva újra látott, megtelt Szentlélekkel, megkeresztelkedett, „...és azonnal hirdetni kezdte a zsinagógákban Jézusról, hogy ő az Isten Fia.” (ApCsel 9,5.20) Az Úr – beteljesítve vezérigénk próféciáját – meggyógyított két vakot, akik benne Dávid Fiát látták. „*Legyen a ti hitetek szerint!*” S egy megszállott némából kiűzte az ördögöt. „*Sohasem láttak még ilyet Izráelben!*” (Mt 9,29.33) Mirjám szemrehányást tett testvére házassága miatt, ám az Úr szolgálja ellen büntetlenül nem beszélhet senki. Mózes közbenjárt a poklossá lett néniéért: „*Istenem, gyógyítsd meg őt!*” (4Móz 12,13) A megszállott, holdkóros fiúra „*Jézus rákiáltott, és kiment abból az ördög, a gyermek pedig meggyógyult még abban az órában.*” (Mt 17,18) Tanítványai a mustármagnál is kisebb hitük miatt nem tudták ezt megtenni. A hitből fakadó imádság erejéről tanítja Jakab: „*Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének. Valljátok meg azért egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok.*” (Jak 5,16) Galilea negyedes fejedelme, Heródes fejeztette le Keresztelő Jánost. És amikor Pilátus átküldte, „*hosszasan kérdezgette őt, de Jézus semmit sem válaszolt neki.*” (Lk 23,9) Azóta is mennyien megvetették, kigúnyolták, elküldték maguktól az Isten Fiát! Ezekről mondja Isten: „*A bűnösöknek nincs békességük!*” Ám a megtört szívű, alázatos lelkű, azaz repedt nádszál és füstölgő mécses életű bűnbánó bűnösnek mégis ezt hirdeti az Őszö-vetség evangélistája által: „*Láttam útjait, mégis meggyógyítom és vezetem őt.*” „*Ezt mondja az Úr: Meggyógyítom őt!*” (Ézs 57,21.18.19) „*A te gyógyító szent kezed / Orvosolta fájdalmam, // Életben megtartottál. // Én Uram, üdvösségem, / Jézus, én reménységem!*” (EÉ 373.3.4.5) Egyedül ő!

■ GARAI ANDRÁS

NAPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Fekete harkály

A legnagyobb európai harkályfajta, és valóban koromfekete, csak erős és hegyes csőre fehér színű. A hímnek piros sapkája van, a tojónak a tarkóján van egy piros folt.

Korábban az öreg állományú bükkösök jellemző madara volt, az általa készített odúban költöttek az ugyancsak ott élő kékgalambok. Ma terjeszkedik; megjelent az alföldi tölgyesekben, korosabb nyárosokban, a folyókat kísérő ártéri erdőkben, de a települések parkjaiban is.

Gyakran csak repülés közben hallatott hangos és nagyon jellemző „krü-krü-krü” kiáltása árulja el és az a nyávogó hang, amelyet a fatörzsre ereszkedve megszólaltat. Egyenesen száll, nem hullámvonalban, mint a többi harkály, így a levegőben kissé nehézkesnek tűnik. Budapest határában a legkönnyebben a Normafa környékén lehet vele találkozni.

Maga véste odúban költ, néha már tizenhat-tizenhét méteres magasságban. Az odú nyílása jellegzetesen ovális alakú. Kemény bükkfában a munka egy hónapig is eltart, korhadó fatörzsben viszont két hét alatt elkészülhet a lakás. Fészekanyagot, akár a többi harkály, nem

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

messziről feltűnik –, a fekete harkály fiókái néma csendben várják eleséggel érkező szüleiket.

A fekete harkály tápláléka a fák törzséből és a földön heverő tuskókból kivésett lárvákból, hangyákból áll, de elfogja a szarvasbogarat, az orrszarvú bogarat és a hősincért is. Ha ennek nyomait látom, mindig elszomorodom, mert ezek a szép bogarak az öreg állományú erdők irtásával, gyors megfogyatkozásával egyre ritkábbá válnak. Gyermekkoromban akár naponta találkoztam velük, ma örülök, ha egy-egy példány valahol elém kerül.

hord, négy-öt fehér tojása az üreg alatt lévő forgácsokon fekszik. A szülők felváltva kotlanak, a fiókák nem egészen három hét alatt kelnek ki. Mindkét öreg madár szorgalmasan eteti őket.

Aki járt már olyan odú közelében, amelyben az erdőben nagy fakopáncs, a települések kertjeiben a balkáni fakopáncs fiókái rejtőznek, biztosan csodálkozva áll meg a fekete harkály lakása alatt. Míg ugyanis az említett két harkály fiókái hangosan és szakadatlanul követelik a táplálékot – és így a lakott odú már

A fiatal fekete harkályok egy hónaposan kezdenek repülni, önállósodásuk után elszélednek. Egész évben találkozhatunk velük, és hallhatjuk azt a harsány „krü-krü-krü” kiáltást is.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések:

1. Mit gondolsz, hány évig él egy fekete harkály?
2. Milyen súlyú a kifejlett madár?
3. Mi a legnagyobb ellensége?

Válaszok: 1. 5-7 évig; 2. 300 gramm; 3. a hejja.

Kedves Gyerekek!

► **Most induló hatrészes sorozatunkban olyan bibliai történeteket idézünk fel, amelyekben az angyal(ok)nak fontos szerepük van. Minden részhez tartozik egy rejtély is. A sorozat végén a helyes megoldásokat összegyűjtve küldjétek be szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.**

1.

Izsáknak és feleségének, Rebekának két fiuk született: Ézsau és Jákób. Ikrek voltak. Amikor felnőttek, Ézsau vadász lett, Jákób pedig földművelő, és állatokat is tartott.

Jákób két ízben is megrövidítette bátyját. Egy nap egy tál lencséért megszerezte tőle az elsőszülöttségi jogot. Amikor pedig édesapjuk már nagyon öreg és vak volt, akkor Ézsau ruhájába bújva az apai áldást csalta ki.

Ézsau nagyon dühös lett ez utóbbi miatt, így Jákóbnak menekülnie kellett a haragja elől. Apja azt mondta neki, hogy Lábánhoz, édesanyja testvéréhez menjen, ott is házasodjon.

Jákób elindult. Bizony, félt is egy kicsit, hiszen egyedül vágott neki az ismeretlennek. Az első este talált magának egy kis vackot, ahol álomra hajthatta a fejét. Párnaként egy követ használt.

Ahogy elaludt, nagyon különös álmot látott. Egy létra volt a földre állítva, amelynek a teteje az égig ért, és az Isten angyalai jártak rajta fel és le. Odafönt pedig az Úr állt, és azt mondta:

– Én vagyok az Úr, atyádnak, Ábrahámnak az Istene és Izsáknak Istene! Ezt a földet, amelyen fekszel, neked adom és a te utódaidnak. Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mész, és visszahozlak erre a földre. Bizony, nem hagyak el, amíg nem teljesítem, amit megígértem neked.

Amikor Jákób felébredt, és vissza-

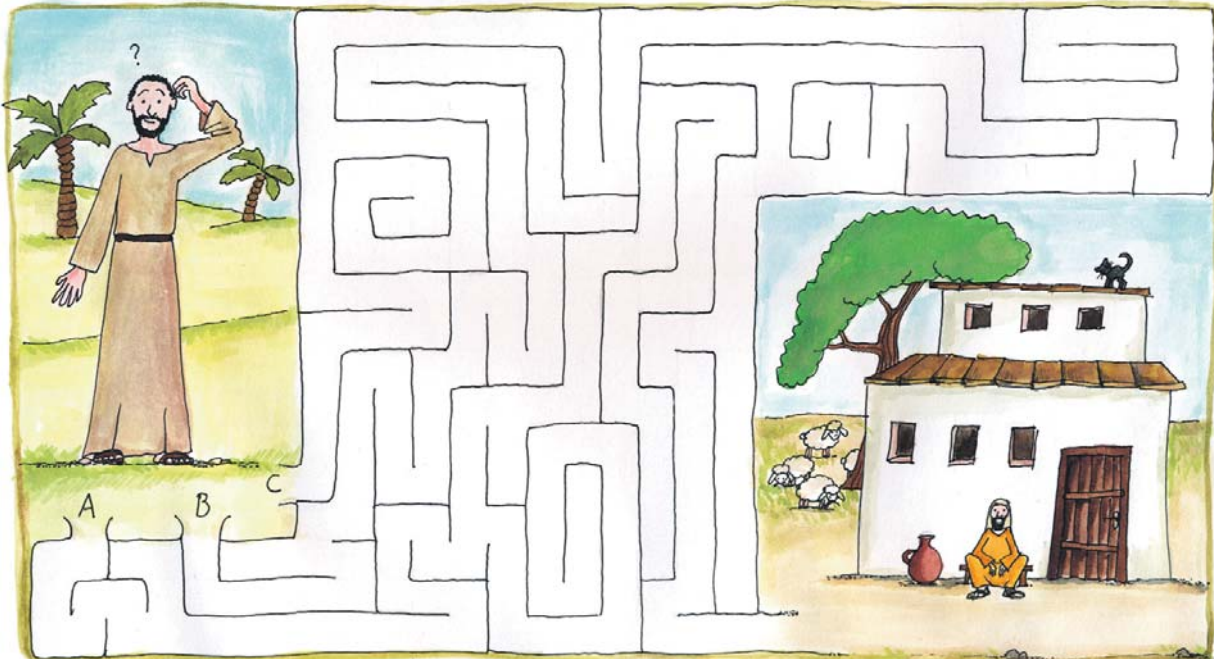
GYERMEKVÁR

emlékezett az álmára, kicsit megborgongott. Azt gondolta, hogy az a hely lehet az Isten háza és a menny kapuja. Ezért azt a követ, amelyen aludt, fölállította szent oszlopként, és olajat öntött a tetejére. A várost, amelynek határában mindez történt, és Lúznak hívták, elnevezte Bételnek.

Az oszlopnál pedig megfogadta, hogy Istent fogja követni, valamint mindenből tizedrészt az Úrnak fog adni, csak segítse meg őt. Ezek után folytatta útját nagybátyjához.

Melyik úton induljon el Jákób, hogy Lábán házához érjen?

Lufik

Két szót olvashattok össze a lufik betűiből. Hogyan kapcsolódnak illés történetéhez?

Megfejtés:

HUMORZSÁK

– Érdekes. Az ön arcát mintha már láttam volna valahol.
– Nincs ebben semmi különös. Mindig ezt viselem.

– Éttermünk különlegessége a csiga – dicsekszik a pincér a vendégnek.
– Tudom! Tegnap ő szolgált ki.

– Mi a fasírt többes száma?
– ???
– A fák sírtak.

– Az egész tárlaton csak egyetlen festmény volt, amelyet megnézhettem: a tied.
– Köszönöm, öreg cimbora! – csillan fel az alkotó szeme.
– A többi előtt ugyanis tömegesen álltak az emberek.

– Ha a gyorsvonat három óra alatt, a személyvonat pedig öt óra alatt ér Debrecenbe, mennyi idő alatt ér oda a taxisofőr?

– ???

– Pedig egyszerű. Attól függ, hogy gyorsvonattal vagy személyllyel megy.

– Doktor úr, biztosan megjavul a látásom, ha sok sárgarépat eszem?
– Hát látott már maga szemüveges nyulat?

Egy kisfiú rettenetesen zokog az utcán. Egy járókelő odamegy hozzá, és megkérdezi tőle:

– Miért sírsz, kisfiú?

– Azért, mert a szomszéd Lali hatalmas verést ígért az ikertestvéremnek.

– És te így félted a testvéredet?

– Dehogyan... Csak Lali nem tud minket megkülönböztetni.

– Hogy hívják a jóllakott gyógyszerárt?

– ???

– Telepatikus.

Mi közöm hozzá?

Presbiteri és gyülekezeti szolgálók lelki napja Tésen

► **Örömmel és hálatelt szívvel ültünk le a tési templomban több mint negyvenen augusztus 27-én, hogy a presbiteri csendesnapon Isten áldásaiban részesülhessünk. Februárban Várpalotán volt egy közös presbiteri napunk, most pedig a várpalotai testvérek jöttek hozzánk, hogy további segítséget és vezetést kapjunk szolgálatunkhoz. Meghívott előadónk Ittész János nyugalmazott püspök és Bőjtös Attila sárbogárdi gyülekezeti munkatárs volt. A nap témacíme így hangzott: „Mi közöm hozzá?” – Mi közöm van Istenhez és Istennek hozzám? Mi közöm az egyházhoz, a gyülekezethez?**

Tóth Attila helyi lelkész köszöntője után együtt énekeltek: „Tisztítsd meg szíved, Jeruzsálem népe...” (EÉ 46o)

Ittész János nyugalmazott püspök Ef 5,1–14 alapján hirdette az igét: „A világosság gyermekeiként járjatok! Ha Isten gyermeke vagy, annak következménye kell, hogy legyen. Isten gyermeke vagy? Akkor légy az, ami vagy! A valóságban is légy azzá! Nem önmegvalósításról van szó. Az Is-

tengermekség legyen valósággá és láthatóvá életedben!”

Istennek a teremtés jogán köze van az emberhez. A hitetlenhez is! Van, aki ezt elismeri, van, aki a szülei érdemének tartja. Mi közöm hozzá? – hangzott el az előadás elején. Ha valakihez közöm van, felelős vagyok érte. Ha valakinek köze van hozzám, beszélhet dolgaimba. Amikor Isten azt mondja: „Közöm van hozzád!” – nem fenyegetni akar, hanem megajándékozni.

FOTÓ: TÓTH ATTILA

Ittész János nyugalmazott püspök

Ebéd után Bőjtös Attila fejtette ki gondolatait a *Mi közöm az egyházhoz, a gyülekezethez?* témáról. Kiemelte: „Az egyház/anyaszentegyház alatt ne épületet, intézményt, arcatlan valamit értsünk. Az egyháznak arca van! A szentek közössége. Ők Krisztus népe, akik fehérbe öltöztek. Nem

maguknak élnek. Közösség ők, egymáshoz tartoznak, közik van egymáshoz.” Példaként hozta fel a kandallóból kivett parazsat: egyedül elhamvad, „társaival” együtt tovább ég, lángol. A gyülekezet, a szentek közössége Krisztus teste. Ő a fej, mi a tagjai. De vajon tesszük-e, amit a fej mond a tagoknak? Összhangban vagyunk-e egymással? Egy szívvel, lélekkel dolgozunk-e egy szent célért?

A lübecki Krisztus-szobor képe került elénk: letört kéz és láb, megcsonkított arc. Krisztus küldöttei vagyunk ebben a világban. Mi lehetünk az ő keze, lába, szája. Kezünk adhat, meglátogathatunk betegeket, egyedülállókat, szólhatunk, vigasztalhatunk, vihetjük az örömhírt. Isten mindenkinek adott valamit, amivel szolgálhat.

Az előadást délután is beszélgetés követte, majd a nap végén Bőjtös Attila záróahítatát hallgattuk 1Pt 2,9–1o alapján.

Együtt készültünk az előtűnk álló gyülekezeti szolgálatra. A nap végén megerősödünk abban a hitben, hogy közünk van Istenhez és fiához, Krisztushoz, aki elhívott bennünket egyházunkban a szolgálatra.

■ STANKA KÁROLYNÉ
másodfelügyelő (Tés)

EGYHÁZI GYŰJTEMÉNYI SZEMLE

Beköszöntő

A Gyűjteményi Tanács (GyT) segíteni szeretne abban, hogy az évszázadok során felhalmozott értékeink 2017-re, a reformatió kezdetének ötszáz éves jubileumára rendezett és védett állapotba kerüljenek.

Ez a felkészülési munka a 2007–2008-ban lezajlott országos egyházközségi felméréssel és az *Útmutató az egyházközségi gyűjtemények kezeléséhez* című füzet kiadásával (2009) kezdődött el. Az évente lezajló gyűjteményi pályázat pedig az evangélikus országos gyűjtemények irányításával támogatja az egyházközségi gyűjtemények rendezését és védelmét.

A GyT új rovata a 2017 felé vezető úton szakmai és ismeretterjesztő fórummá szeretne válni az országos és egyházközségi gyűjteményekben dolgozó munkatársak, lelkészek, valamint minden érdek-

lődő olvasó számára. A rovat *Thesaurus*, azaz *Kincstár*, ahol bemutathatjuk az egyházközségi és országos gyűjteményekben található értékeinket. *Szemle*, amely tudósít az egyházi és világi gyűjteményi eseményekről, kiadványokról, szakmai problémákról és azok megoldásairól.

A rovat védjegye megegyezik az *Evangélikus Gyűjteményi Kiadványok* sorozatának (EGyK) emblémájával. Ez a finom arányú, diszkrét faragvány az egyik legősibb artikuláris hely, Nemeskér egyszerű, ám gazdag berendezésű templomából való, a famennyezetet tartó pillérek egyikét díszíti.

A kagyló összetett jelentésű, kedvelt eleme a keresztény ikonográfiának. A *Physiologus* (Kr. u. 2. sz.) szerint a gyöngykagyló napkeltekor feljön a tengerből, kinyitja héját, s a

hajnali harmattól megtermékenyülve születik meg a gyöngy. Ennek nyomán egy ókori szerző szerint a kagyló két héja az Ő- és Újszövetség, a hajnali harmat a Szentlélek s a gyöngy maga Krisztus. A kincset magában rejtő kemény kagylóhéj Jézus sírjára is utal. A Jordánban keresztelő János kezében is gyakran látható kagyló. Valószínűleg éppen ezért lett a zarándokok jelvénye, keresztelő- és egyben ivóedénye.

A mi nemeskéri kagylónk ezeken túl rámutat a három, egykor egymásból kinövő gyűjteményi ág, a levéltár – könyvtár – múzeum egységére is (vö. az EGyK 1. kötetének – *Kossuth és az egyházak*... – háttábláján olvasható szöveg).

■ DR. HUBERT GABRIELLA
A Magyarországi Evangélikus Egyház Gyűjteményi Tanácsának elnöke

Thesaurus

THESAURUS

Rovatunk, a *Thesaurus* terveink és reményeink szerint havonta jelentkezik majd, s benne a levéltári, könyvtári és múzeumi témák mellett szeretnénk figyelemmel kísérni épített örökségünk s az evangélikus múlt megannyi írott és tárgyi emlékének sorsát.

Jó lenne megismernedni az egyes egyházkerületek és egyházmegyéek gyűjteményi helyzetével, munkatársaival, feladataikkal. Szeretnénk ismertetni gyűjteményeink anyagát is – az országos és a kisebb intézményekét egyaránt. Az általános bemutatás mellett egy-egy érdekesre is felhívánk a figyelmet, megismernednénk az aktuális feladatokkal, eredményekkel vagy éppen a szakmai kihívást jelentő kérdésekkel.

Sok egyházközség őriz értékes dokumentumokat, könyveket, számos helyen komoly munkát végeztek a gyülekezetekben, hogy feldolgozzák, rendezzék és őrizzék ezeket. E helyszínekről is szeretnénk tudósítani, éppúgy, mint egy-egy evangélikus vonatkozású érdekes kiállításról vagy kötet megjelenéséről, emléktábla- vagy szoboravatásról, hiszen

ezek is részei e témának. A jelenben megélt, számunkra magától értetődő mozzanatok is múlttá válnak; ma érdeklődve tekintünk a több száz éves kéziratokban olvasható, évszázadokkal ezelőtt történt eseményekre vagy a régi épületekre, festményekre. Tudnunk kell, hogy nem elég megcsodálni, de minél tovább meg is kell őrizni ezeket –, ugyanakkor a jelenben születő alkotások sorsát és az események megőrkítését is figyelemmel kell kísérnünk.

Sokféle témát szeretnénk tehát az Olvasók elé tárni, s ebben nemcsak a szakemberek és a gyűjteményi megbízottak lehetnek munkatársak, hanem a lelkészek, az érdeklődő gyülekezeti tagok is; bárki közülünk, akit foglalkoztat egyházunk gyűjteményügye.

Célunk az is, hogy a szakmai és az ismeretterjesztő tartalom egyensúlyban legyen.

A rovatnak nem titkolt célja, hogy megtalálják egymást az e területen dolgozó szakemberek és segítő munkatársak, megismerkedhessünk olyan evangélikusokkal is, akik – bár nem egyházi intézményben dolgoznak, ám szak tudásuk révén tanácsal vagy

akár személyes munkájukkal – be tudnak kapcsolódni egyházmegyéjük, gyülekezetük gyűjteményi munkájába.

A rovat nem csupán gyűjtemények ismertetését, érdekességek bemutatását szeretné tehát felvállalni, hanem azoknak a kérdéseknek a közvetítését is – vagy legalább említését –, amelyek az e témában munkálkodókat foglalkoztatják, ezzel is segítve egymást.

Négyezer karakter (szóközzel) terjedelmű írások megjelentetésére van lehetőségünk, s egy kép csatolható. Akinek a rovat számára témajavaslat, ötlete van, vagy a fenti, illetve hasonló témákban írt cikkel szeretne jelentkezni, kérem, hogy a következő e-mail címre juttassa el üzenetét: kovacs.eleonora@albaarchivum.hu.

■ KOVÁCS ELEONÓRA
 főlevéltáros, a Fejér-Komáromi Evangélikus Egyházmegye gyűjteményi megbízottja

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

DIGITALSTAND
a mindig elérhető lappiac

Az Evangélikus Élet mostantól már digitálisan is olvasható, előfizethető!

Válogasson a Digitalstand.hu kínálatából, ahol számos napilap, hetilap és magazin digitalizált változata megtalálható a nyomtatott lap áránál jelentősen olcsóbban!

Az első magyar fejlesztésű platformfüggetlen digitális újságos stand bármilyen számítógépen és táblagépen elérhető, így a nap 24 órájában bárhol megvásárolhatja, elolvashatja, vagy újra előveheti újságjait.

www.digitalstand.hu

HIRDETÉS

Pályázat

A Mórichidai–Árpási Evangélikus Egyházközség pályázatot ír ki megüresedett lelkészi állására. Az egyházközség várja azoknak a lelkészeknek a jelentkezését, akik szolgálatukat szívesen folytatnák a nyugati határ közelében, a Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegyében.

A lelkész jövedelme az országos átlagnak megfelelő. A lelkész rendelkezésére áll a felújított, háromszobás lelkészlakás, egy közös rendszerre rákötött, de külön is működtethető gáz-, illetve vegyes tüzelésű kazán, dupla garázs, nagy udvar és kert, valamint külön bejáratú, modern, felszerelt iroda. A szolgálat ellátásához gépkocsi rendelkezésre áll.

A szolgálatokról és a feltételekről részletes információ kérhető a Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegye esperesi hivatalában (9200 Mosonmagyaróvár, Magyar u. 33.). A személyes kapcsolatfelvétel a 20/824-9712-es egyházi mobilszámon, a 96/217-160-as vonalas számon vagy a kissmiklos@axelero.hu e-mail címen lehetséges. Az életrajzot is tartalmazó pályázat beküldésének határideje 2011. szeptember 30-a.

A gyülekezet presbitériuma fenntartja a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje. Az új lelkész megválasztásáról a törvényben meghatározott eljárás szerint a gyülekezet közgyűlése dönt.

Száz éve született Buchalla Ödön

Száz éve született egy hányatott sor-sú, a történelmi események sodrában többszörösen megpróbált életű szol-gatársunk.

A mai Szlovákiához tartozó Leibicon látta meg a napvilágot. Magát cipster származású magyarnak val-lotta (édesanyja leánykori neve *Szla-ninkó Irma*). Édesapja szabómester volt.

Késmárkon érettségizett az evan-gélikus líceumban, teológiát Pozsony-ban tanult. 1934-ben szentelték lel-késszé. Lőcsén és Szomolnokon töl-tötte segédlelkési éveit, majd 1941-ben Iglón választották meg a német gyülekezet lelkészének. (Ugyanitt a szlovák nyelvű gyülekezet lelkésze a későbbi püspök, *Ján Michalko* volt.) 1944-ben a német lakossággal együtt Morvaországba kellett menekülnie. Onnan hazafelé Magyarországon re-kedt; Sátoraljaújhelyen telepedett le, világi munkakörben helyezkedett el.

1946-ban megözvegyült három kicsi gyermekkel. (Első felesége *Weiss Jolán* volt.) Második felesége *Jármay Rozália*, akit egyévi házas-ság után, fiatalon ragadott el a ke-gyetlen halál.

1952-ben újra megnősült, neje *Thern Magda* lett, aki korábbi ház-aságából hozott gyermeke mellett egy közös gyermekkel ajándékozta meg.

Nemcsak személyes élete, de lel-készi pályafutása is a kereszthordo-zás jegyeit mutatja. 1951-ben magyar nyelvű érettségit és tanítói oklevelet szerzett, majd honosíttatta lelkészi oklevelét. Előbb Nyíregyházán szol-gált kerületi lelkésznek; 1952-ben részt vett a Lutheránus Világszö-vetség hannoveri nagygyűlésén, ahol *dr. Vető Lajos* püspök kíséretében tol-mácsolt. 1953-tól Fancsalon lelkész.

1954-ben a Fiala-féle összeesküvés-ben való vélt részvétele miatt négy-évi börtönre ítélték. 1956-ban kisza-badult, de a forradalom bukása után vissza kellett mennie a fogházba a hátralevő idő letöltésére. Az egyhá-zi bíróság 1957. február 18-án reha-bilitálta.

■ D. SZEBIK IMRE

Istentiszteleti rend • 2011. szeptember 11.

Szentháromság ünnepe után 12. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mk 7,31–37; 2Kor 3,4–9. Alapige: Ézs 54,7–10. Énekek: 45., 261.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12. de. 10. Fülöp Attila; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4. de. 9. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (asztali beszélgetések) Smidélíusz Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. háromnegyed 10. (angol nyelvű) Aradi György; de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., Üllői út 24. de. 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Missura Tibor; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. Missura Tibor; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Grendorf Péter; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv., tanévnýtó) Tamásy Tamásné; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom) de. 10. Ponicsán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Bakay Beatrix; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. (tanévnýtó) Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. 10. (tanévnýtó) Kovács Áron; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Wiszkidenszky András; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Wiszkidenszky András; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Győri Gábor; Kíspeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Ják u. 16. de. 10. (tanévnýtó, családi nap) Solymár Gábor; vendég: Róka Szabolcs; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; Pilisvörösvár (református templom) du. 2.; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára; Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás (Jókai u. 7–9.) de. fél 12.

Összeállította: BODA ZSUZSA

A dél-borsodi misszióban szolgált éppen, amikor az akkori Csehszlová-kiába utazott húga meglátogatására. A határon letartóztatták a csehszlo-vák hatóság határőrei: listájukon há-borús bűnősként szerepelt. Négy év, börtönben töltött vizsgálati fogság után hazaengedték. Ekkor 1964-et írtak. A hazai egyházi bíróság a váda-kat elévültnek nyilvánította, s Buchalla Ödön így újra lelkészi szolgálatba állhatott. Ettől az időtől személyesen is kísértem életét, ismertem nehézsé-geit a göröngyökkel teli pályán.

1965-ben tokaji lelkész lett, és a kis létszámú gyülekezet gondozása mel-lett tolmácsolást is végzett a szeren-csi cukorgyárban. 1972-ben Sajóka-zára került, majd 1982-ben, hetven-egy évesen vonult nyugdíjba.

Arnóton telepedett le, ahol kész-séggel vállalt helyettesítő szolgálatot élete végéig. Felkészülve a nagy talál-kozásra, csillogó szemmel távozott 1995-ben, nyolcvannégy évesen.

Többtalentumos, jó nyelvérzéssel megáldott, szorgalmas pályatársunk volt. Igehirdetéseai biblikus látást köz-vetítettek. Élete tele volt vargabe-tűkkel. Öt gyermeket nevelt fel hitve-si segítséggel. A szórványmunkát, hí-veit nagyon szerette. A magyar nyelv használatában érezhető enyhe ak-centusa nem volt zavaró. Jó kedélyű emberként ismerték. Hite az élőlény Úr szolgálatában mindig megerősítette.

Gyakran volt rossz korban rossz he-lyen – mondjuk születésének cente-náriumán. Az ellene emelt vádak ké-sőbb mindig alaptalannak bizonyul-tak – hat évet töltött börtönben, mi-re ez kiderült. A 20. század emberte-len politikai történései végig kereszt-beszántották pályáját, amelyhez egyé-ni életének fájdalmas eseménysoroz-a is párosult. Keresztény derűjét mégsem veszítette el. Jó szándékát a nehéz élethelyzetekben sem adta fel.

Sorsában beteljesedett az ige: „...akit szeret az Úr, azt megfenyíti, és megostoroz mindenkit, akit fiává fo-gad.” (Zsid 12,6)

Hogy dicsóítve magasztalhassunk téged!

Hatvanéves a borbányai templom

► Maximálisan kihasználhatjuk az M3-as autópálya kilométereit, ha a nyíregyháza-borbányai evangélikus templomba a sztráda felől érke-zünk. Az utolsó lehajtótól mindössze hat kilométerre fekvő, natúr tég-laburkolatú templomot hatvan éve szentelte fel *dr. Vető Lajos* püspök. Az akkori beszámolók szerint zsúfolásig megtelt az alig nyolcvan fé-rőhelyes hajlék, sőt „sokan kisorsultak”. Szeptember 3-án, szomba-ton a szabadban felállított sátorból még egy templomnyi gyülekezet követhette a hálaadó istentisztelet eseményeit. Az ígét *dr. Fabiny Ta-más* püspök hirdette a meghívón is olvasható igevers, Zsolt 106,47 alap-ján: „Segíts meg minket, Urunk, Istenünk, és gyűjts össze a népek kö-zül, hogy hálát adhassunk szent nevednek, és dicsóítve magasztalhas-sunk téged!”

„Milyen jó, hogy nemcsak be-szélünk arról, hogy az imádság há-zában vagyunk, hanem egyúttal imádkozunk is. Isten azt akarja, hogy kérjünk! Ne általánosan, ha-nem konkrétan!” A püspök az imád-ság formáiról szólt, és arra biztatott, hogy mindegyik lehetőséggel él-jünk. A kérés és hálaadás mellett ne feledkezzünk meg a lelkünket felsza-badító bűnvallásról és az imádkozás legszebb formájáról, a dicsóításról. „Dicsóítve magasztaljuk Istent cso-

2001 óta szolgáló lelkész idézte fel a templomépítés történetét 1939-től kezdve, amikor először merült fel az építkezés gondolata. A templom utáni vágnak – egyebek mellett – az is jele volt, hogy a hívek maguktól kezdtek el adományokat gyűjteni. Tíz év várakozás után az ígéretek va-lóra váltak, és az állam hivatalosan is a közösségnek adományozta az épí-tésre szánt telket. A háború és az infláció miatt több évet húzódott az alapkövetel, miután azonban 1949-

dáiért, amit tett a borbányai gyüle-kezet életében, ahogyan adta ezt a templomot hatvan évvel ezelőtt, ahogyan adott szolgálókat ebbe a templomba nemzedékről nemze-dékre.”

Az ígére válaszul özv. Szitha Mik-lósné Megyer Márta énekelt két vers-zakot abból az énekből, amely 1949-ben, az alapkövetélnél hangzott el, és amelynek szövegét Vietórisz József írta, zenéjét pedig a templomépítő lelkész, Megyer Lajos felesége, Vilma néni szerezte.

Ezután Adámi László, a körzetben

ben ez megvalósult, két év alatt elké-szült Isten új háza.

1951. szeptember 2-án a borbányai gyülekezet elbúcsúzott a tizenhét évig imatermeként használt iskolate-remtől, és ünnepélyesen átvonult új templomába. A szentelés alkalmával Megyer Lajos lelkész örömmel szá-molhatott be arról, hogy a bevételek majd négyezer forinttal meghaladták a kiadásokat: „Isten nagy dolgot tett velünk.”

A hatvanadik évfordulóra készül-ve a közösség felújította templomát. A nyár folyamán – sokévi adomány-

gyűjtés, összegyülekezeti és egyházke-rületi segítség révén – elkészült a te-lek körül a kerítés, elvégezték a templomon és a tornyony szükséges javításokat: a toronyra új kereszt, a te-tőre pedig hatvan év után ereszcsa-torna került.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A beszámoló után a Jávori család énekelt, majd a nyíregyházi evangé-likusok finn testvérgyülekezetéből, Kajaaniból érkező küldöttség nevében Taina Manninen lelkész és Timo Hurskainen egyháztanácsai elnök mondott köszöntőt. Adámi László lel-késznek többek között egy fakeresz-tet adtak át, amely a távoli hittestvé-rek szeretetére emlékeztetheti a ki-csiny közösséget. A fiatalok finn ere-detű Jöjj, az Úr vár reád éneke után Benczúr László egyházkerületi fel-ügyelő és Labossa László nyugalma-zott lelkész mondtak igei szavakat, majd a gyülekezet képviselői szemé-lyes ajándékkal köszönték meg lelké-szük egy évtizedes odaadó szolgálatát.

A gyülekezet pásztorja a követke-zőképpen foglalta össze a közösség hitéletére vonatkozó vágyait: „A va-sárnapi istentiszteletek, a heti rend-szerességu bibliaórák és az adventi evangélizáció mellett szükséges len-ne a borbányaiak szélesebb körű be-kapcsolása – nemcsak egyszerűen a gyülekezeti életbe, hanem az Úr Jé-zussal való közösségbe is. Valamint szükséges lenne a gyermekmisszió, il-letve az óvodai és iskolai hitoktatás gyülekezeti kapcsolatának megerő-sítése.”

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Házunk: Tállya

Tállya. Falucska a hegyaljai borvidé-ken. Elvileg Európa közepe. Az vi-szont tény, hogy itt és Mádon terme-lik a legjobb aszúborokat. Valaha jelentős evangélikusság is élt a tele-pülésen, hiszen saját templomot emeltek. Az Isten házát díszítő em-léktábla szerint a közeli Monokon született Kossuth Lajost is itt kereszt-telték meg.

Manapság a félmaréknyi evangé-likust Asztalos Richárd tokaji lelkész gyűjti az ige köré. A gyülekezet ha-zánkban az egyik „legnagyobb”, hi-szen Tállya, Abaújszántó, Tokaj, Sátoraljaújhely, Sárospatak és szór-ványaik összetartoznak.

Augusztus 27-én a Borsod-Heve-si és a Hajdú-Szabolcsi Egyházme-gye – Egertől Nyíregyházán át Deb-recenig terjedő – gyülekezeteiből gyűltek össze közös találkozásra Tállyán, ahogyan az elmúlt húsz esztendőben is tették.

Az idei alkalom kezdetén Asztalos Richárd szólt a legkisebbekhez, a nap végén pedig a záró úrvacsorai szolgá-

FOTÓ: GERLAI PÁL

túnni akar: azért, mert valaki heten-te templomba jár, még nem feltétlenül Jézus-ismerő, Jézust követő.

A nap programja az Alpha-kurzus megismertetése volt a jelenlevők-vel. Sándor Frigyes esperes és Rátkay János, az Alpha Magyarország nem-zeti igazgatója, illetve a miskolci il-letőségű IHS (In His Steps) zenekar segítette a hallgatókat, hogy átgon-dolják, milyen új lehetőségeket találnak a mozgalomban, amely nagyon sok külföldi helyszínen megoldotta az egyház létszámproblémáját. A meto-dika ugyanis kinyitja a rére zárt templomajtókat, és nagy szeretettel invitál mindenkit befelé – mondjuk egyszerűen – Jézus mellé, köré.

Ezt a közösséget – a Szentlélek ti-toztatós jelenlétét – talán a csendes-naapon résztvevők is megélhették: a templomban vagy a közös nagy ebéd önfeledt pillanatai közben – közel százan egy igazi tállyai pincészetbe látogattak el.

■ BUDAY BARNABÁS
arnóti evangélikus lelkész

A teremtett világ iránt érzett tudatos(abb) felelősségvállalásra, a tradicionális és az innovatív értékek átgondolására és a mindennapi életvitelbe történő beemelésére buzdít a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) TIÉD-programja. Az Új Magyarország fejlesztési terv környezet és energia operatív programja keretében megvalósuló Tradicionális és innovatív értékek dialógusban című programsorozat részleteiről szeptember 1-jén – az ortodox naptár szerint a teremtés ünnepén – a MEÖT székházában számolt be a sajtó képviselőinek D. Szebik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a MEÖT elnöke, Kalota József ortodox érseki vikárius, a MEÖT alelnöke, Béres Tamás egyetemi docens, a program szakmai vezetője, Gadó György Pál természetvédelmi szakmérnök, a program munkatársa és Bóna Zoltán MEÖT-főtthkár, a program felelőse. Ez év februárja és októbere között országszerte tizenkét helyszínen szerveztek, szerveznek többek között előadásokat, bibliatanulmányokat, interaktív műhelymunkákat, kerekasztal-beszélgetéseket, lakossági fórumokat és helyi értékeket megismerhető termékbemutatókat. Az eddigi nyolc alkalmon közel hatezer ember fordult meg, köztük sok iskolás gyermek. Az alábbiakban a program tartalmi összefoglalása céljából kiadott huszonnégy oldalas füzetből idézzük Béres Tamás írását.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) *Tradicionális és innovatív értékek dialógusban* (TIÉD) programjának legfőbb törekvése, hogy lehetőséget adjon a tradicionális értékek és a jobbítás lehetőségeinek összevetésére. Nem minden régi érték értékes a jövő számára, és nem minden innovációs szándék állja meg az életminőség már kialakult standardjainak próbáját. Ezért keressünk a ma és a holnap szolgálatába állítható, időtálló hagyományokat.

A ma együtt élő két-három generáció között szemléletben óriási különbségek vannak. A középgeneráció utódainak egyéni boldogulási készségei és képességei rendkívül távol állnak a szüleiknek az életstílusában egykor megjelent elengedhetetlen elvárásoktól. Aki akár csak a természetes emberi emlékezet alapján gondolja végig a számára eligazító erejű életmodelleket, hamar ráébred, hogy a konkrét értékek és kialakítandó képességek nem abszolútak, nem függetlenek az időtől, hanem azok megszerzéséért mindenkinek egyénileg kell etikai erőfeszítést tennie. Az életstílusok dialógusa áll ennek az etikai folyamathnak a középpontjában, ahogy a közösséggileg elfogadott és használt morálból, egyéni morális döntések során létrejön az egyénileg elfogadott és vállalt világszemlélet.

Az etikai döntések alapsémája a kibernetikában is honos van-kell értékpáros. Vannak tradicionális értékeink családi, közösségi, társadalmi, nemzeti és globális szín-

ten. A modern világ életstílusa számos módon ütött vissza a közelmúltban. Ezt a fenn tarthatatlanságot először ösztönösen a régi életformákhoz való visszatérés szándékával próbáljuk meg el- lentsúlyozni.

Annak felismeréséhez is kell idő és kellene megbízható információk, hogy nem minden jó, ami régi. Számot kell vetni a tradíció mint ön- érték kérdésével is. A „kell” oldalon a „jövőképeség”, a fenn tartható értékek, a folyamatos informálódás áll. A van és kell értékek közti etikai folyamatot a megismerés, tudatosítás, mérlegelés, döntés, változtatás, új életmód és életstílus kialakítása, majd helyességének ellenőrzése és a döntés megerősítése kíséri.

Kézenfekvő példaként emlí- hető a húsfogyasztás kultúrájának területe. Léteznek a húsfogyasztástól való teljes vagy részleges tartózkodásnak kul- turális, vallási és egészségi- életmódbeli indokai is. A glo- bális problémákkal való szem- besülés ennek egy újabb aspek- tusát adja. Miután a világ né- pessége rohamosan növekszik, és a legnépesebb országok gaz- dasági fejlődése is erőteljesen halad előre, egyre több ember étkezőasztalán szerepel napi rendszerességgel hús. 1990 és 2005 között a világon megter- melt összes hús mennyisége százhetvenmillió tonnáról két- százhatvanhétmillió tonnára nőtt. Ha figyelembe vesszük, hogy százszor nagyobb mező- gazdasági termőterület kell ugyanakkora mennyiségű hús

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

előállításához, mint répa ter- mesztéséhez, és az ember hús- fogyasztás nélkül is gond nél- küül fenn tudja tartani biológi- ai életét, hatalmas luxusnak tűnik a folyamatosan állati ere- detű ételekkel való táplálkozás. Ha ehhez még a globális éle- lemhez jutás korlátozottságát és a növekvő vízhiány problé- máját is hozzátesszük (egy át- lagcsalád naponta kettő-öt li- ter vizet fogyaszt ivásra, egy-öt hektolitert minden másra, mi- közben húsz-ötven hektoliter- nyi vizet von el áttételesen környezetétől az elfogyasztott ételmével), akkor a személyes életstílus kialakítását formáló morális döntések közt szerepel- nie kell a húsfogyasztás etho- szának is.

A globális összefüggések megismerésével járó megértés, azonosulás és szolidaritás elve- zethet az önként vállalt részle- ges húsbőjthöz. Eközben to- vább növekedhet az egyéni életben az önmérséklet, a tu- datosság foka, a testi és szelle- mi jó közérzet. Ezek közvetlen hatással vannak a már társada- lomstatistikailag is mérhető jól-lét, életminőség növeke- déséhez. A folyamat a megbíz- százhathatvánhétmillió tonnára nőtt. Ha figyelembe vesszük, hogy százszor nagyobb mező- gazdasági termőterület kell ugyanakkora mennyiségű hús

■ BÉRES TAMÁS

EVÉL&LEVÉL

Miért keresztyén, ha keresztyén?

Tisztelt Szerkesztőség! Felemelő volt részt venni a Szilágyi Dezső té- ri közös protestáns Szent István-i ünnepségen: *Egy híján húsz*. Jó volt hallgatni *Gáncs Péter* püspök világos igehirdetését.

Ezek után olvastam egyházunk honlapját, majd az *Evangélikus Életet*, ami miatt most írok! Míg a többi híradás jól írja, hogy Gáncs püs- pök úr *keresztyént* mond, addig nálunk *keresz- tényt* olvasok. Lehet, hogy a szöveg leírója rosszul hall, és ezért ír *keresztyén* helyett *keresz- tényt*? De akkor a korrektornak kellett volna észrevennie a hibát, mert a szövegben hangsú- lyozza a püspök, hogy a *keresztyén* szó nem a *kereszt* szóból, hanem a Krisztus szóból ered. Ezen elgondolkodva megnéztem két-há- rom évre visszamenőleg a mi újságunkat, ahol következetesen *keresztyént* írnak a protestáns *keresztyén* szóhasználat helyett. Eszembe jutott, hogy: talán az ötvenes évek helyesírási szabá- lyát követik még nálunk?

Valóban, az ötvenes években a helyesírási sza- bályzatban csak a *keresztyén* szót engedélyezték, és más írásmódot hibásnak mondtak. De én még emlékszem, hogy *Botta István, Csepregi Béla, Pálffy Miklós* és mások, főleg reformátusok, irodalmi kapcsolataikon keresztül, hogyan moz- gatták meg a Magyar Tudományos Akadémia Helyesírási Bizottságát, s bizonyították a *keresz- tyén* szó történeti eredetét. El is érték, hogy új- ra teljes értékű, elfogadott lett a *keresztyén* szóhasználat. Így is van ez a mai napig a Magyar Tudományos Akadémia által gondozott, *A ma- gyar helyesírás szabályai* című könyvben.

Voltak azonban a protestánsok közt is, akik megmaradtak a *keresztyén* szó katolikus írás- módja mellett, azzal az indoklással, hogy ez „se- gíti az ökumenét”. Sajnos ennek eredményét nem látjuk.

Az *Evangélikus Élet* a nyolcvanas években a párhuzamos szóhasználatot alkalmazta, vagy-

Tisztelt Lelkész Úr!

Hogy a végén kezdjem: a levelében foglaltak- kal alapján véve egyetértek; magam is úgy gondolom, hogy *nyelvi-helyesírási szempont- ból* nincs ok a *keresztyén* alaknak az újságból való száműzésére (a kérdés teológiai-egyház- történeti vonatkozásaival – nem lévén szakem- bere e területeknek – nem foglalkozhatok). De lássuk sorjában!

Kétségtelen, hogy *A magyar helyesírás sza- bályai* ma hatályos – 1984-ben megjelent 11. – kiadásának szótári részében, illetve a szabály- zattal összhangban lévő egyéb helyesírási ké- zikönyveinkben is megtaláljuk mind a *keresz- tény*, mind a *keresztyén* alakot. (A vagylagos- ság egyébként nem valami új módi, már 1901 és 1954 között is megvolt mindkét forma a sza- bályzatokban.) Vagyis egyik sem hibás, mind a kettő használható.

Ezzel a ténnyel szerkesztőségünk szöveg-elő- készítői – e sorok írója, illetve a korrektor – is tisz- tában vannak, nem úgy áll tehát a helyzet, hogy „az ötvenes évek helyesírási szabályát követik még nálunk”, miként természetesen arról sincs szó, hogy bárki „uniformizálni akarja az emberek gon- dolkodását”; még csak nem is a hibás vagy elavult számítógépes helyesírás-ellenőrző program van a háttérben (legyen szabad megjegyeznem: nagy baj lenne, ha azok, akik azért – is – kapják a fi- zetésüket, hogy az újság helyesírása lehetőleg ki- fogástalan legyen, helyesírási kérdésekben a *gépre* hagyatkoznának a *fejük* helyett).

Akkor hát miért is *keresztyén*? Nos, arról, hogy lapunkban ezt az írásmódot követjük, nem a korrektor vagy az olvasószerkesztő, *még csak nem is a főszerkesztő vagy a szerkesztőse- gi kollektíva* döntött, hanem a munkánkat felügyelő testület, az *Evangélikus Élet szerkesz- tőbizottsága* határozott. Hogy milyen megfon- tolások húzódt(hat)ak meg az akkori döntés mögött, az elolvasható 2003/21. (május 25-i) számunk *Keresztyén vagy keresztyén?* című vezércikkében *dr. Hafenschér Károly* tollából (az interneten: *http://www.lutheran.hu/z/ujsa- gok/evelet/archivum/2003/21/13*).

Tehát a *szerkesztőség számára kötelező tes- tületi döntésnek tesszünk eleget*, nem a saját fe- jünk után megyünk, amikor a kéziratok *keresz- tyéneit* következetesen „keresztyényesítjük”.

is rábízta annak írásmódját a cikkírókra, s a kéz- iratban leírtak szerint használta a *keresztyén* vagy *keresztyén* szót. Nem tudom, hogy később mi- kor és miért tértek rá csak a *keresztyén* szóhasz- nálatra, amikor a katolikus sajtó is – ha protes- tánsokat idéz – használja a *keresztyén* kifejezést.

Azt gyanítom, hogy a számítógépek által programozott helyesírás-ellenőrző progra- mok elterjedésével vált ez nálunk gyakorlattá, amikor egy hibás változatot telepítettek a szá- mítógépükre. És most is ezt használják? Nem kellene ezt az elavult helyesírási módot korri- gálni? Hisz önhatalmúlág korlátozza ez a rossz helyesírási program az igehirdetők vagy szöveg- írók személyi szabadságát-szóhasználatát. Sőt uniformizálni akarja az emberek gondolkodá- sát! A protestánsok tudatosan a Krisztus szó- ból eredeztetik a *keresztyén* kifejezést, és még- is mást adnak a szájukba!

Vagy a *keresztyén* szó kizárólagos szóhasz- nálat a újságunkban esetleg egy szűk kör tuda- tos döntésének eredménye? Elődeink már eredményesen protestáltak, amikor hitbéli kérdéseknél szótöbbséggel akartak „mások” el- intézni dolgokat (Speyer, 1529).

Az Akadémia *A magyar helyesírás szabályai* című könyvének elején, az *Általános tudniva- lók* fejezet 2. pontjának c) szakaszában leszö- gezi: „A magyar írás hangjelölő, mert betűi leg- többször a szóelemekben valóban kiejtett han- gokra utalnak...” Ezért a beszédben *keresztyén- nek* kiejtett szót *keresztyénynek* leírni a magyar helyesírás szerint szabálytalan!

Kérem, hogy az újságunk is vegye figyelem- be ezt a szabályt, amikor a *keresztyén* szót írás- ba foglalja.

Lehet, hogy az egyháztörténetéseknek ezt már rég szóvá kellett volna tenniük.

Tisztelettel:

MISSURA TIBOR nyugalmazott lelkész (Budapest)

Illetve... nem is olyan következetesen! Hiszen mindig marad a *keresztyén* a tulajdonnevekben (például *Keresztyén Ifjúsági Egyesület, Ma- gyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség* – intézménynevek; *Jer, örvendjünk, Keresztyének!* – könyvcím), marad a szó szerinti bibliai idé- zetekben; a református interjúalany szájába sem adunk *keresztyént* (lásd például a *Balog Zoltán* lelkésszel készített, *Belsőleg szabadon* című in- terjúnkat a 2011. június 12-i szám 8. oldalán), sőt a református lelkész szerző írásában is *ke- resztyén* olvasható (*Békefy Lajos: Pünkösdi ér- tékrendünk honfoglalása*, 2011. június 12., 5. o.).

És éppen az idén további *keresztyénekre* is bukkanhatott a figyelmes olvasó: a május 29-i és a június 5-i szám *Új nap – új kegyelem* ro- vatában találkozhatott velük. Ez – be kell val- lanom – voltaképpen az én *kötelességsegésem- nek* a következménye. Ugyanis tudatosan figyel- men kívül hagytam a fentebb említett szerkesz- tőbizottsági döntést – tudniillik a szerzők ki- fejezetten kérték a kísérőlevélben, hogy írása- ikban hagyjuk meg az általuk használt formát, én pedig méltányoltam a kérést...

Néhány szót még a *keresztyén/keresztyén* szó etimológiájáról, minthogy Lelkész úr ezt is em- líti („...a szövegben hangsúlyozza a püspök, hogy a *keresztyén* szó nem a *kereszt* szóból, ha- nem a Krisztus szóból ered”, illetve „a protes- tánsok tudatosan a Krisztus szóból eredezte- tik a *keresztyén* kifejezést...” – írja). Nos, a *ke- resztyén* alak az eredetét tekintve ugyanúgy a görög *Khristianósz*, illetve latin *Christianus* szóra vezethető vissza, mint a *keresztyén* – vég- ső soron tehát ugyancsak Krisztus neve rejlik benne, e tekintetben nincs különbség a két vál- tozat között.

* * *

Lapunk szerkesztőbizottságának jelen lévő tagjai szeptember 1-jei ülésükön újra megtár- gyalták a *keresztyén/keresztyén* írásmód kérdé- sét, és 3 : 2 arányban (a főszerkesztő tartózko- dása mellett) úgy döntöttek, hogy a jövőben a lapban – a belső, szerkesztőségi anyagokat ki- véve – a *szerzők által a kéziratban alkalmazott írásmódot kell követni*.

DOBSONYI SÁNDOR olvasószerkesztő

KriszTYus?

Évekig harcoltam az Akadémia nyelvészeivel azért, hogy a helyesírási szabályzatban ne ve- gyék vagylagosnak a „keresztyén” és a „keresz- tyén” szavakat. Mindkettőt megengedte a sza- bályzat.

Vége 1986-ban egyértelműen a „keresztyén” szót írja elő kötelezően a szabályzat. Hála Isten!

Tisztelettel kérdeszem: nem vette észre ezt a kötelező előírást az evangélikus és református sajtó? Ez ugyanolyan helyesírási vétség, mint- ha a „vetés” szó helyett következetesen és ma- kacsul „vetyést” írnánk és mondanánk.

Mert miről van szó? Mi az etimológiája a „ke- resztyén” szónak? Tudjuk, hogy az első Krisz- tus-követőket Antióchiában nevezték el Mes- terükről „krisztusiaknak”, („cristiani”). Tehát a

„Krisztus” szóban „t” hang szerepel, nem „ty”. (Nem Krisztyus!)

Hogyne tudnám, hogy volt erre a szóra egy szlovák hatás, mely a „t”-t „ty”-re lágyította. Ré- gi íráások – Pázmány is – használták a „keresz- tyén” szót. De ez a szlovák beütés bennünket ne kössön meg!

Kérem az Egyházvezetést és a sajtót, menjünk vissza az értelemszerű „krisztusi”-hoz, „keresz- tyén”-hez. Az emigrációban élő protestáns hon- fitársaink ezt már évekkel ezelőtt megtették. Az ökumenizmus korában ne csak a *Miatyánk* és a *Credo* legyen közös szövegű. Ne különcködjünk azzal, ami értelmetlen „csakazértis”!

■ DR. SZATMÁRY ANTALNÉ nyelvész, ny. tanárnő

HÍREK, HIRDETÉSEK

A rákosszentmihály–sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb szeptember 13-án 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: <http://gyertyafeny.lutheran.hu>.

A farkasréti ökumenikus esték következő alkalmán, szeptember 12-én, hétfőn 18.30-kor *Szecsődi Péter* római katolikus plébános (Gödöllő) *A megértő szeretet ökumenizmus*a címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: evangélikus–református templom, Budapest XI., Németvölgyi út 138. Sok szeretettel várunk minden érdeklődőt!

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

HIRDETÉS

A közeljövőben – *Tóth Ernő* volt nemeskéri kántortanító életéről – megjelenő könyv nyomdai költségének támogatására kérem adományukat a következő bankszámlaszámra: 11656007-52967101-56000000. Tóth Csaba, 8960 Lenti, Zrínyi Miklós u. 8/b.

GYÁSZHÍR

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy augusztus 12-én elhunyt *dr. Kovács Józsefné*, az uraiújfalui gyülekezet hűséges tagja. Augusztus 16-án helyeztük végső nyugalomra a jákfai temetőben.

A gyászoló család

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a haragokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121. Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770. E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

A kelenföldi gyülekezet bérbe kívánja adni az irodák fölötti, Bocskai útra néző 2 és fél szobás, étkezős, cir-kófűtéses, felújított állapotban levő lakását. Érdeklődni az 1/361-2159-es vagy a 20/824-2907-es telefonszámon lehet.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Jézus mondja: „*Amit fülbe súgva hallotok, azt a háztetőkről hirdessétek.*” Mt 10,27 (Ézs 49,26b; Mk 7,31–37; ApCsel 9,1–9/10–20/; Zsolt 78,1–31) Jézus ezt a tanítványainak mondja akkor, amikor felkészíti őket a róla való tanúskodásra. Igénk előtt is és azt követően is nyomatékosan hangsúlyozza, hogy ne féljenek a világtól, az emberektől. Ez azt jelenti, hogy Krisztus ügye, az evangélium ügye mindig veszélyeknek van kitéve a világban; sokszor üldözik, a hirdetőit el nem viselhetik. Azonban minden tiltás és fenyegetés ellenére sem tudják elnémitani, lehetetlenné tenni! Bátran tegyünk tehát mi is tanúságot Krisztusról, a róla szóló evangéliumról!

Hétfő

Boldog ember az, aki a kísértés idején kitart, mert miután kiállta a próbát, elnyeri az élet koronáját, amelyet az Úr megígért az őt szeretőknek. Jak 1,12 (Zsolt 25,1–2; Mt 9,27–34; Mt 13,47–52) Igazán furcsa az, amit Jakab apostol ír. Mi általában nem örülünk a kísértéseknek, nem vagyunk boldogok, ha a gonosz megkísért bennünket. Mégis figyeljünk az apostol szavára, mert azt mondja, hogy azért ér kísértés bennünket, hogy az Isten próbára tegye a hitünket, a hozzá való ragaszkodásunkat. Ha Istenre figyelve kitartunk a kísértésekben, azaz Istenben bízunk, és nem fordulunk el tőle, akkor miénk az élet. Kérjük mi is a zsoltárossal együtt mindig, ha kísértés ér: „*Benned bízom, Istenem, ne szégyenüljek meg...*” (Zsolt 25,2)

Kedd

Adok majd nektek szívem szerint való pásztorokat, akik hozzáértéssel és okosan legeltetnek benneteket. Jer 3,15 (Mt 10,7; 4Móz 12,1–15; Mt 13,53–58) A Jeremiásnak adott isteni ígéret szerint az Úr hozzáértő és okos pásztorokat ad majd a népnek, hogy jól, igazán, hűségesen viseljenek gondot a rájuk bízottakra. Az evangéliumból tudjuk, hogy Isten el is küldte, meg is adta az egyetlen, jó, igazi pásztort, Jézust, aki az élete odaáldozása árán megtartott bennünket. Vele és általa biztonságban vagyunk, mert benne egészen közel jött hozzánk az Isten országa. Csak figyeljünk a jó pásztor hangjára, és hirdessük mindenkinek, hogy Jézusban elközelített az Isten országa!

Szerda

Tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek tőle. Mt 6,8 (Zsolt 34,16; Mt 17,14–20/21/; Mt 14,1–12) Gyakran vagyunk úgy, hogy nem tudjuk, mire is van valójában szükségünk. Hányszor történt, hogy azt gondoltuk, ez biztosan kell nekünk, később pedig kiderült: tévedtünk. A saját érzéseink, vágyaink sokszor becsapnak, megtevesztenek. Mindezen túl a világ is folyamatosan arra akar rávenni, hogy *az* szükséges a számunkra, amit ő kínál, amit ő fontosnak tart, hogy azzal rendelkezünk. Jézus szava megnyugtat, biztonságot ad és irányt mutat. Legyünk teljesen bizonyosak: Isten nagyon jól tudja, hogy valójában mire van szükségünk, meg is adja azt nekünk minden bizonnyal. Bízunk mennyei Atyánkban, és imádkozzunk: „*Mi Atyánk...*”

Csütörtök

Látták a földön mindenütt Istenünk szabadítását. Zsolt 98,3 (2Kor 10,16; Jak 5,13–16; Mt 14,13–21) Milyen nagyszerű, hogy a zsoltáros úgy tapasztalja: minden nép meglátta és felismerte Isten szabadítását, csodálatos cselekedetét. De jó lenne, ha ma is így lehetne: minden ember felismerné és meglátná Isten szabadító cselekedetét, hogy Jézus áldozata révén megszabadultunk a bűntől és a haláltól. Milyen sokan nem látják, nem tudják ezt, és ezért különböző pótlékokhoz, jóslásokhoz és szellemekhez szaladgálnak! Ezért nekünk is hirdetni kell – ahogyan az apostol mondja – az evangéliumot, hogy az örömhír mindenütt hangozzék. Mindenki ott végezze ezt a szolgálatot, ahol él, ahol az ő területe van.

Péntek

Ezt az üdvösséget keresték és kutatták a próféták, akik a nektek szánt kegyelemről prófétáltak. 1Pt 1,10 (Ézs 53,1; Lk 23,6–12; Mt 14,22–36) Péter apostol a Krisztusban megvalósult isteni cselekedetről beszél, mely a számunkra üdvösséget szerzett. Érdekes, hogy az apostol már a próféták kijelentéseiben felfedezte a Krisztusról szóló örömhírt, hogy már jó előre meghirdették a Krisztusra váró szenvedéseket és az azt követő dicsőséget. A próféták látták és tudták, mert Isten kijelentette nekik, hogy az ő közvetítésükkel az evangélium hirdetői nekünk is elmondják, és így előttünk is nyilvánvaló legyen az Úr hatalma, hogy áldjuk őt, és magasztaljuk szent nevét.

Szombat

Szolgálatok az Úrnak teljes szívből, és ne térjete el, hogy a semmiket kövesse, amelyek tehetetlenek, és nem tudnak megmenteni. 1Sám 12,20–21 (Róm 12,11; Ézs 57,15–19; Mt 15,1–20) Sámuel mondja ezt búcsúbeszédében a népnek, és figyelmezteti őket, hogy ne térjenek el az Úrtól, hanem szolgáljanak neki egész lényükkel. Fontos, hogy semmiknek nevezi a bálványokat, amelyek semmire nem képesek, nem tudják az embert megmenteni. Hányan követik ma is a semmiket, hányan bíznak abban, hogy majd általuk megmenekülnek a haláltól. Az egyedüli szabadulás, menekvés az Úrnál van, aki volt, aki van, és aki eljövendő, aki a gyermekeivé fogadott bennünket, aki megszabadított a haláltól, aki óv, véd, és vigyáz ránk. Szolgáljunk hát neki teljes lélekkel, egész életünkkel!

■ ISÓ ZOLTÁN

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból szeptember 11-étől szeptember 18-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.08 / Vörösmarty Rádió (Székesfehérvár) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.vorosmartyradio.hu) 10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése Hernádnémetiből</i> Igét hirdet: Földesiné Kántor Mária lelkész 10.05 / m1 <i>Cigánypásztoráció</i> 10.30 / m1 <i>Metodista magazin</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilate Deo</i> 18.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gregorián énekek</i> 20.05 / m1 <i>Szeptember 11. – A katasztrófa után (amerikai dokumentumfilm, 2010)</i>	10.00 / PAX <i>Luther Omnibusz (útifilm)</i> 10.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó.</i> Benne: Vivaldi: G-dúr Gloria RV 589 11.45 / TV2 <i>Készen áll, Mr. McGill? (angol filmdráma, 2003) (90')</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház féléórája 19.42 / Kossuth rádió <i>Négyszögletű kerek erdő</i> Az Új Bojtorján együttes felvételeiből 21.00 / Duna Tv <i>A kétarcú nő (amerikai játékfilm, 1941) (85')</i> 21.30 / PAX <i>A Deák téri evangélikus múzeum (ismeretterjesztő film)</i>	6.35 / Duna Tv <i>A történelem útvesztői (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Görög katolikus mártírok 13.04 / Kossuth rádió <i>Esti Kornél</i> Kosztolányi Dezső novellafüzérét Máté Gábor olvassa fel 13.17 / Bartók rádió <i>Budapesti Bach-hét 2011</i> A 112. és 113. kantáta (Deák téri evangélikus templom, június 12.) 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Giuseppe Verdi.</i> Jelenetek a gályarabság éveiből 21.00 / Duna Tv <i>Te rongyos élet (magyar játékfilm, 1983) (109')</i> 21.00 / m1 <i>Helyet az ifjúságnak (magyar tévéjáték, 1985) (71')</i>	6.35 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó.</i> Benne: Händel: Laudate pueri Dominum – 112. zoltár (egyházi koncert) 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház féléórája 13.34 / M. Katolikus Rádió <i>Sorskérdések</i> Versenyképes-e a Jó Pásztor? Beszélgetés a könyvről 14.15 / Duna Tv <i>Élő népzene</i> 22.55 / Duna Tv <i>Dokureflex: Ingenkoporsó (magyar dokumentumfilm) (78')</i> 1.20 / Spektrum <i>Róma: egy birodalom tündöklése és bukása (ismeretterjesztő film)</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.26 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 6.05 / Duna Tv <i>Az erdélyi százsz kultúra nyomában (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Honfoglaló telepések 10.00 / m1 <i>Magyar népmesék (magyar rajzfilmsorozat)</i> A háromágú tölgyfa tündére 15.30 / PAX <i>Reformáció (dokumentumfilm)</i> 15.34 / M. Katolikus Rádió <i>Délutáni találkozás.</i> A magyar művészet élő legendái 16.20 / Filmmúzeum <i>Édentől keletre (amerikai filmdráma, 1955) (115')</i> 16.45 / m2 <i>A hangszerekészítés mesterei (ismeretterjesztő film)</i>	12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a vönöcki evangélikus templomból</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Az Úr közel!</i> A baptista egyház féléórája 15.30 / Kossuth rádió <i>Közelről</i> A kulturális örökség napjai 16.25 / Duna Tv <i>Építészeti XXI</i> Csontos János műsora 18.00 / Bartók rádió <i>Liszt-rapszódia</i> Liszt hatása: klasszikusok a könnyűzenében 20.05 / m1 <i>Csiky Gergely: A nagymama</i> A Nemzeti Színház 1998-as előadása felvételtől 23.20 / Duna Tv <i>Viola csókja (olasz játékfilm, 1998) (90')</i>	9.45 / m2 <i>Arborétumok, gyűjteményes kertek</i> 13.00 / Lánchíd Rádió (Budapest) <i>Hittel és gitárral</i> Keresztény kortárs zenék 14.10 / m1 <i>Hortobágyi kalandozások</i> <i>Csik Jánossal</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Nemzetközi zongoraverseny</i> <i>Liszt Ferenc emlékére – döntő</i> 21.00 / Duna Tv <i>Happy End (amerikai-francia–német játékfilm, 2003) (88')</i> 21.30 / M. Katolikus Rádió <i>Nyelvédesanyánk.</i> Anyanyelvi műsor családoknak 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.radio17.hu)	6.00 / Tenkes Rádió (Siklós) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.tenkesradio.hu) 09.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Bach-találka (zenei műsor)</i> 9.45 / m1 <i>Kérdések a Bibliában</i> 10.00 / m1 <i>Református magazin</i> 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 16.15 / RTL Klub <i>Nemzeti vágta 2011</i> Élő közvetítés a döntőkről 22.00 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Benne: Dufay: Ötszólamú mise 0.50 / m1 <i>Koncertek az A38 hajón</i> A Heaven Street Seven 15. születésnap koncertje

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafenschér Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

